

غضنفر بانک

ماهنامه اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی

سال اول - شماره دوم - سوم - ثور و جوزای ۱۳۸۸

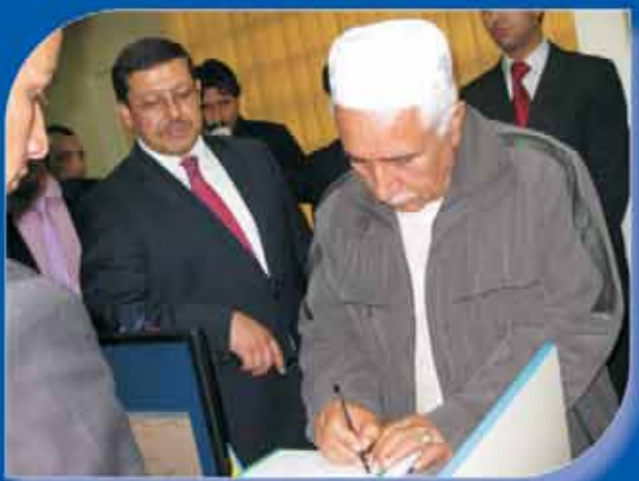
افتتاح نمایندگی غضنفر بانک در سرای شهزاده کابل

مکتب اقتصادی اسلام

دندری د اقتصادی بحرانونو لاملونه

غضنفر بانک
GHAZANFAR BANK

غضنفر بانک در شهر شما!

افتتاح نمایندگی های غضنفر بانک در شهر کابل آغاز گردیده است.

هموطنان عزیز!

شما نیز در شهر خویش منتظر باشید.

نخستین نمایندگی غضنفر بانک در سرای شهزاده کابل گشایش یافت

نخستین نمایندگی غضنفر بانک به روز چهارشنبه ۲۶ حمل ۱۳۸۸ خورشیدی با حضور محمد قربان حقجو رئیس هیأت عامل اتاق تجارت و صنایع افغانستان، محمد امین خوستوال رئیس اتحادیه صرافان، محمد اسمعیل غضنفر رئیس غضنفر بانک، رؤسای بانکهای موجود در سرای شهزاده، تجار ملی، خبرنگاران و شمار زیادی از صرافان گشایش یافت.

هیأت رهبری غضنفر بانک در نظر دارد به منظور فراهم نمودن هرچه بیشتر سهولت به مشتریان خویش، نمایندگی های این بانک را در نقاط مختلف شهر کابل و ولایات افتتاح نماید.

فهرست مطالب

- سرمقاله ۲
- پیامها**
- پیام وزارت مالیه ۳
- پیام وزارت اقتصاد ۴
- پیام دافغانستان بانک ۵
- پیام وزارت امور زنان ۶
- پیام اکادمي علوم ۵
- پیام دانشکده اقتصاد دانشگاه کابل ۸
- پیام اتاق تجارت و صنایع افغانستان ۹
- اقتصادی**
- مکتب اقتصادی اسلام ۱۰
- پول و پیامدهای دوران آن در اقتصاد ۱۴
- مفهوم و اهداف بانکداری اسلامی ۱۷
- سیاست مالی و نقش آن در رشد اقتصادی ۲۱
- د نری د اقتصادي بحرانونو لاملونه ۲۵
- نقش بانکداری اسلامی در توسعه اقتصاد جهان ۲۸
- توضیح پرواژه اقتصاد ۳۰
- عوامل مؤثر بر اعتماد مشتریان بانکی ۳۱
- چگونگی حفظ مشتریان اینترنتی ۳۵
- تجارت الکترونیک در کشورهای در حال توسعه ۳۸
- اخبار اقتصادی**
- کنفرانس هالند و اصلاح قانون اساسی مالیزیا ۴۱
- توافق دولت و سازمانهای کمک دهنده ۴۲
- اجتماعی**
- سیاست در خانواده غضنفر ۴۳
- رشوت مانع عمده انکشاف اقتصادی ۴۴
- سیمینار منطقه ای زن از دیدگاه قرآن کریم ۴۹
- با ما تا پله های موفقیت ۵۱
- از مشکلات موفقیت بسازید ۵۳
- ده کلید برای تقویت روحیه ۵۵
- رهایی از دام افسردگی در محیط کار ۵۸
- ادبی فرهنگی**
- جلیل خیلان سرایشگر سرودهای ملی کشور ۶۱
- نیستان - ویژه شعر و ادب ۶۲
- جمله های طلایی ۶۴
- بخوانیم تا بهتر شویم ۶۴
- مصاحبه**
- گفتگویی با الحاج محمد ابراهیم غضنفر ۶۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صاحب امتیاز: غضنفر بانک
مؤسس: محمد اسمعیل غضنفر

مدیرمسئول: نوراحمد فهیم
به اهتمام: محمد هارون سلطان

هیأت تحریر

معاون سرمحقق عبدالباری راشد
پوهنیار سیف الدین سیحون
معاون سرمحقق عبدالحکیم رامیار
معاون سرمحقق شیرعلی تیزی
ممنون مقصودی

اداره ماهنامه غضنفر بانک در
ویرایش مقالات دست باز دارد

آدرس: 866 سرک عمومی شیرپور - کابل - افغانستان

شماره های تماس: +93(0)797860088
+93(0)799428366

Email: magazine@ghazanfarbank.com
www.ghazanfarbank.com

سخن ماه

مقاله

اهمیت و فواید بانکداری اسلامی

عدم موجودیت سیستم بانکداری اسلامی فعال در کشور باعث شده بود که قسمت اعظم از دارایی ها و سرمایه مردم، راکد و از چرخش بازماند زیرا بیش از ۹۹ درصد از مردم کشور ما مسلمان و شدیداً به ارزشهای اسلامی معتقدند به این دلیل از مشارکت و سرمایه گذاری در بانکهای ربوی اجتناب می کردند که این امر ضربه شدیدی را به اقتصاد کشور ما تحمیل کرده بود، خوشبختانه اخیراً در برخی از بانکها به ویژه غضنفر بانک شعبات بانکداری اسلامی بدون ربا تشکیل و زمینه چرخش پول هایی که طی سالهای متمادی راکد مانده بود، مساعد گردید.

یکی از مزایای بانکداری اسلامی تنظیم و انعقاد تمام قراردادها بر اساس موازین فقهی و حقوق اسلامی میان مسؤولین بانک و مشتریان می باشد، دست اندرکاران بانک همواره تلاش می نمایند که معاملات موردانتظار مشتری از بانک را، آرایه دهند و در عین حال، جنبههایی مانند عدالت و اخلاق اسلامی را نیز مورد توجه قرار دهند. در بانکداری اسلامی نرخ ها به صورت عادلانه تعیین می شود و اخلاق و رفتار متقابل کارمندان و مشتریان بانک طبق موازین اخلاق اسلامی شکل می گیرد. ممنوعیت پرداخت و دریافت مبلغ ثابت یا از پیش تعیین شده، مشارکت و سهیم شدن در نفع و ضرر سرمایه از ویژگیهای دیگر بانکداری اسلامی به شمار می روند. در بانکداری اسلامی منافع طرفین بعد از اعلام نتایج معامله و انجام پروژه یعنی بعد از حصول منافع واقعی، تعیین می شود. بر این اساس، لازم به نظر می رسد که مطالعات جامعی در خصوص عقود مختلف بانکداری اسلامی صورت گیرد و گزینه های بهتر و متناسب با نیازهای مشتریان و مسؤولین بانک از میان عقود اسلامی انتخاب و در شعبات بانکهای اسلامی مورد اجرا قرار گیرد. همچنان برای قیمت گذاری باید قیمت های بازار در سایه موازین شرعی مدنظر باشد. به این معنی که اجناس و خدمات مختلف بانکی باید در یک شرایط رقابتی سالم عرضه شود و هر قیمتی که تحت پوشش بانکداری اسلامی مورد تأیید طرفین قرار گیرد، آن قیمت عادلانه و از دیدگاه اسلام بهترین قیمت محسوب می شود.

انتخاب اقتصاد بازار، رشد سکتور خصوصی و در نهایت تشکیل بانکداری اسلامی آن هم در شرایطی که اقتصاد نوپای کشور از بحرانی ترین مرحله اقتصادی عبور کرده و شانس برای احیای مجدد پیدا کرده است، یکی از مهمترین عوامل استحکام اقتصاد کشور به شمار می روند. در نظام اقتصاد بازار با به وجود آمدن رقابت سالم در عرصه های اقتصادی، مصرف کنندگان می توانند نیازمندیهای شان را با قیمت ارزان و کیفیت بالا در بازار بیابند. تردیدی وجود ندارد که گامهایی در زمینه بازسازی و رشد اقتصادی در کشور برداشته شده است ولی به تناسب کمک های جامعه جهانی و زمان طی شده به مراتب کمتر از مقدار است که مردم پنج سال پیش انتظار آن را داشتند. مردم حاکمیت و اجرای اقتصاد بازار را عامل این کاستی ها می دانند و معتقدند که در شرایط کنونی تطبیق اقتصاد بازار در جامعه ما موفق و کارساز نخواهد بود زیرا در مراحل ابتدایی بازسازی قرار داریم و برای تطبیق این سیستم زمینه سازی نشده است اما کارشناسان امور اقتصادی بر این پافور اند که هنوز این نظام مراحل ابتدایی خود را طی می کند و به شکل تدریجی پیامدهای مثبت آن آشکار خواهد شد.

چنانچه تشکیل بانکهای خصوصی به ویژه بانک هایی که در راستای بانکداری اسلامی گام برداشته و به سرعت در حال پیشروی هستند، توانسته اند پول های راکد مردم را به جریان اندازند و در حال حاضر اشخاص انفرادی، سکتور خصوصی و کارمندان دولت از تسهیلات و خدمات این بانکها مستفید می شوند. امیدواریم با در نظر داشت اهمیت بانکداری اسلامی و ارزش جریان پول در تقویت اقتصاد کشور، مردم از خدمات شایسته این بانکها استقبال بیشتر نموده و بانکها نیز بتوانند خدمات بهتری را به شهروندان کشور عرضه نمایند.

پیام وزارت مالیه به مناسبت آغاز فعالیت غزنفربانک

رشد اقتصادی سالانه افغانستان به طور اوسط ۱۶ فیصد ثبت گردیده است که عامل عمده آن افزایش فعالیت های اقتصادی می باشد . وزارت مالیه با انفاذ قوانین و پالیسی های مالی و اقتصادی ازسکتور های مختلف سرمایه گذاری در افغانستان حمایت می نماید . یک بار دیگر تاکید میدارم که حمایت از سرمایه گذاری و ایجاد زمینه مناسب کار و فعالیت برای سرمایه گذاران از اولویت کاری این وزارت می باشد. هر گامی که در جهت ایجاد سرمایه گذاری در کشور برداشته شود به سود مردم و کشور ما می باشد . ما اگر اقتصاد قوی و خوب داشته باشیم ، مطمئناً مردم ما در رفاه و آسایش به سر خواهند برد . به امید موفقیت بیشتر شما در عرصه بانکداری در کشور می باشیم.

داکتر عمر زاخیلوال

وزیر مالیه جمهوری اسلامی افغانستان

با اغتنام از فرصت می خواهم تبریکات صمیمانه خود را به رهبری غزنفربانک تقدیم نمایم. غزنفربانک پانزدهمین بانک خصوصی است که به فعالیت آغاز می نماید. این بانک با ارائه خدمات به سیستم بانکداری اسلامی در بازار رقابت با دیگر بانک ها توانست یک گام عمده را به پیش گذارد . این سیستم مورد حمایت مردم ، حکومت و ارگان های تقنینی و قضایی کشور میباشد. دولت زمینه های مناسب سرمایه گذاری را فراهم ساخته است . با پیروی از سیستم بازار آزاد حدود دو میلیارد دالر در عرصه بانکداری سرمایه گذاری صورت گرفته است . انکشاف بانک های خصوصی در عرصه سرمایه گذاری داخلی رقم ۷۵ در صد را نشان میدهد . سیاست پولی در کنار سیاست مالی از جمله ارکان عمده فعالیت های اقتصادی به حساب می آید که برای ایجاد زمینه فعالیت های اقتصادی نقش اساسی را دارا میباشد .

پیام وزارت اقتصاد به مناسبت تأسیس غضنفر بانک

وزارت اقتصاد در حالی که افتتاح غضنفر بانک را به متشبین و کارمندان آن تبریک می گوید توقع دارد که بانک مذکور بتواند در پهلوی دیگر بانک های تجارتي فعالیت ارزنده در قبال انکشاف اقتصادی و اجتماعي کشور انجام داده و از طريق جلب اطمینان مردم خدمات ارزشمند بانکی را به وطن و مردم خود انجام دهد. زیرا سیستم بانکداری اسلامی با مکانیزم عملیاتی که دارد یک پدیده جدید در کشور بوده و همزمان در برابر آزمون رقابتي سیستم بانکی موجود نیز قرار دارد. دولت غرض حمایت این سیستم از طریق د افغانستان بانک که مسؤول سیستم بانکی است مقررۃ بانکداری اسلامی را تدوین که عنقریب توشیح خواهد گردید. در خاتمه با درک اهمیت و مؤثریت سیستم بانکداری اسلامی در راستای تأمین رفاه اجتماعي از طریق رشد و انکشاف اقتصادی کشور موفقیت مزید برای رهبری بانک در امر تحقق اهداف یادشده از بارگاه ایزد متعال خواهانیم.

دکتور محمدجلیل شمس
وزیر اقتصاد

وظیفه اصلی بانکها عمدتاً تشکل سرمایه بوده که اکثر مردم کشور با درنظر داشت روحیه اطمینان که در مورد بانکها دارند، پول خود را در بانک می گذارند. وظیفه بانکها است که سرمایه تراکم شده را به کریدت های کوتاه مدت و درازمدت با شرایط سهل غرض انکشاف اقتصاد کشور به ویژه سکتورهای زراعت، صنعت و غیره سکتورها که زمینه بهتر سرمایه گذاری را دارند به دسترس شان گذاشته تا از این طریق سطح تولید ارتقا یافته و زمینه فرصت های جدید کار برای هموطنان ما میسر گردد. از جانب دیگر تعویض واردات صورت گرفته و از فرار اسعار جلوگیری به عمل آید تا کشور ما به طرف انکشاف و یک جامعه مرفه سوق گردد. وزارت اقتصاد مسرت دارد که متشبین و سرمایه داران ملی در چوکات پالیسی اقتصاد بازار، گام دیگری از طریق ایجاد غضنفر بانک در تسریع انکشاف اقتصادی و اجتماعي کشور می گذارد.

پیام د افغانستان بانک به مناسبت تاسیس و نشر ماهنامه غصنفر بانک

د افغانستان بانک مسرور است که غصنفر بانک به حیث هفدهمین عضو جامعه بانکداری افغانستان به عرضه خدمات بانکی آغاز کرده و به خاطر ارایه خدمات با کیفیت، طرح ها و ابتکارات موثر را روی دست گرفته است.

امروز نظام بانکداری افغانستان یکی از سکتورهای موفق اقتصادی کشور به شمار می رود که توانسته است اعتماد و باور مردم را جلب نماید و مصدر خدمات شایسته به تمام هموطنان عزیز ما شود. بانک غصنفر بدون شک یکی از بانکهایست که به زودی در نظام بانکداری افغانستان جایگاه ویژه اش را خواهد یافت و در توسعه و رشد اقتصادی کشور نقش چشمگیر ایفا خواهد نمود.

نشر مجله «غصنفر بانک» از ابتکاراتی است که زمینه را برای معرفی بیشتر این بانک فراهم خواهد ساخت و در همین حال مجرای برای گزارشدهی و شفافیت کاری غصنفر بانک خواهد بود. د افغانستان بانک آرزو می نماید که این مجله جایگاهی مناسب در میان سایر مجلاتی که از سوی نظام بانکداری افغانستان نشر می شود، بیابد و به حیث یک ارگان خوب این بانک نقش موثر در توسعه و معرفی غصنفر بانک ایفا نماید.

عبدالقدیر فطرت
 رییس کل د افغانستان بانک

پیام وزارت امور زنان به مناسبت تأسیس غضنفر بانک

اقتصادی کشور، متمنی است تا با اعتقاد به اصل درایت و شایستگی زنان، در توسعه فزینی و اشتغالی بانک توجه خاص به زنان و دختران میزول بدارند تا بدین وسیله قدم ارزنده بی در راه تأمین عدالت و مساوات اجتماعی برداشته باشند.

یکبار دیگر تأسیس غضنفر بانک را برای ملت شریف کشور و دست اندر کاران این بانک تبریک و تهنیت عرض می داریم.

هیأت رهبری وزارت امور زنان

اینک ما شاهد رویش برگ دیگری بر نخل دوباره قدبرافراشته اقتصاد کشور هستیم.

تأسیس غضنفر بانک بدون شک تحرک تازه بی بر فعالیت های بانکداری خصوصی در کشور رونما ساخته و عرصه رقابت های سالم و تنگاتنگ را برای عرضه خدمات بهتر و معیاری برای هموطنان عزیز ما فراهم خواهد آورد.

وزارت امور زنان ضمن ابراز تمنیات نیک به خاطر تأسیس این بانک و آرزوی موفقیت های مزید آن در عرصه انکشاف، ترقی و پیشرفت

پیام اکادمی علوم

به مناسبت نشر ماهنامه «غضنفر بانک»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گامیست نیکو و وسیله ایست مؤثر برای آگاهی ها و رشد انکشاف افکار اقتصادی و مسایل بانک و بانکداری و به ویژه بانکداری اسلامی؛ اکادمی علوم، این قدم مبارک فرهنگی را در راه شگوفایی علم و فرهنگ کشور ستایش می نماید. پیروزیهای این ارگان نشراتی غضنفر بانک را در راستای تنویر اذهان عامه و ارشاد افکار اهل رشته از بارگاه خدای متعال آرزومندیم .

کلیه رسانه های جمعی چه مطبوع، چه صوتی و تصویری بهترین و مؤثرترین وسایل پیام رسانی به گیرندگان پیام ها اند. نقش رسانه ها مخصوصاً مجلات، جراید و روزنامه ها در امر بیداری و آگاهی ملت ها، در زمره بدیهیات حیات اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی جوامع بشری به مشاهده میرسد. پیوستن ماهنامه «غضنفر بانک» ارگان نشراتی این بانک به خانواده مطبوعات کشور انشاءالله

معاون سرمحقق عبدالباری راشد
رئیس اکادمی علوم

غضنفر بانک
GHAZANFAR BANK

پیام پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل به مناسبت گشایش غزنفربانک

تأسیس و افتتاح بانکداری اسلامی در غزنفربانک نمایانگر عرضه خدمات مناسب بانکی برای جامعه افغانی بوده که از یک طرف خدمات شایسته را در عرصه انکشاف و شکوفایی اقتصاد کشور انجام داده و از طرف دیگر زمینه کارایی بیشتری را برای مردم مساعد نموده است.

من در حالی که تأسیس غزنفربانک را به مؤسسين آن و به همه مردم افغانستان از صميم قلب تبریک می گویم ، موفقیت هرچه بیشتر این بانک را در راه خدمت به وطن محبوب خود افغانستان از بارگاه خداوند آرزومندم.

الحاج پوهاند محمد اشرف یادگاری
استاد و رئیس پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل

جامعه بشری از دوره صیقل سنگ تا اکنون مراحل انکشاف اقتصادی و اجتماعی گوناگونی را پیموده است ، انکشاف بانکی نیز بعد از طی مراحل مختلف مانند سایر بخش های دیگر در جهان از صرافی آغاز گردیده و در حال حاضر شاهد موجودیت بانکهای زیادی در جهان و افغانستان می باشیم که زمینه انکشاف و توسعه اقتصادی و اجتماعی را مساعد کرده است .

غزنفربانک که در تاریخ ۱۴ حوت سال ۱۳۸۷ در کشور ما ایجاد و افتتاح گردید، نشاندهنده یک تحرک مثبت در جهت انکشاف و عرضه خدمات بانکی در کشور ما بوده که امیدواری زیادی را در جهت انکشاف اقتصادی و اجتماعی در کشور به ارمغان آورده است.

پیام اتاق تجارت و صنایع افغانستان به مناسبت تأسیس و نشر ماهنامه غزنفربانک

خدمات قرضه دهی زمینه خوب تقویه اقتصاد عامه، تأمین امنیت و اشتغال زایی را فراهم نموده اند.

اتاق تجارت و صنایع افغانستان صمیمانه ترین مراتب تیریکات خویش را به مناسبت آغاز فعالیت غزنفربانک و نشر نخستین ماهنامه آن که توانستند به دو موفقیت پی در پی دست یازند به رهبری و کارمندان غزنفربانک و دست اندرکاران ماهنامه غزنفربانک تقدیم میدارد. از بارگاه خداوند توانا موفقیت و دستاوردهای مثبت را در راه خدمت به وطن و ملت برایشان آرزومندیم.

غزنفربانک
GHANZANFAR BANK

محمد قربان حقجو

رئیس عامل اتاق تجارت و صنایع افغانستان

مبرهن است که رشد و توسعه اقتصادی یک جامعه به خصوص در عصر کنونی، بدون موجودیت سیستم مدرن بانکداری نهایت مشکل و حتی ناممکن است. خوشبختانه سکتور خصوصی کشور با درک عمیق اهمیت این اصل، در زمینه اقدامات و گامهای مؤثر برداشته است چنانچه امروز شاهد فعالیت هفده بانک خصوصی، مجهز با سیستم و وسایل مدرن در کشور هستیم که از یک طرف زمینه های بهتر رشد فعالیت های تجاری، صنعتی، سرمایه گذاری و در کل توسعه اقتصادی جامعه افغانی را مساعد ساخته اند و از جانی هم فرهنگ جدید استفاده پول را ترویج و نیز با ارایه

معاون سر محقق عبدالباری راشد رئیس اکادمی علوم

مکتب اقتصادی اسلام

نظام اقتصادی عهده دار توجیه و تبیین صحیح بودن یک روش اقتصادی یا نبودن آن و مطلوب بودن یا نبودن آن است.

به دیگر سخن: علم اقتصاد می گوید که روابط اقتصادی چگونه هست؟ و مکتب اقتصادی می گوید که این روابط چگونه باید باشد؟ خداوند بزرگ و مهربان برای آسایش و رفاه مادی انسان در چهار چوب توحید و خدا پرستی دساتیر خاصی را صادر فرموده اند، که همانا نظام اقتصادی اسلام را می سازد.

واضع نظام اقتصادی قرآن یعنی خدای عالم و عالمیان در وضع کلیه قوانین اقتصادی برای انسان، حال و آینده بشریت را از پیدایش جهان وانسان تا به قیامت و بعد از آن تا ابدیت

می دانیم که اقتصاد بعنوان یک علم عهده دار تبیین واقعیت هایی است که در جامعه بشری و در روابط انسان با مسایل اقتصادی وجود دارد.

به عبارت دیگر علم اقتصاد از وضع موجود اقتصادی و علل پیدایش ثروت، فقر، تورم، افزایش قیمت و غیره سخن می گوید. بدون آنکه در باره خوبی و بدی آنها قضاوت کند. یا به عادلانه بودن و انطباق آنها با حق و موازین صحیح انسانی کاری داشته باشد.

ولی اقتصاد به عنوان یک مکتب و نظام عبارت از قواعد و ضوابطی است که در یک مکتب فکری برای رسیدن به هدف و مقصد مشخص که آن مکتب براساس عقاید و آرمان های خود دنبال می کند وضع شده است. یعنی

توان در منابع قوانین اقتصادی یافت. چه اقتصاد اسلامی بر پایه وحی الهی مبتنی است. در حالیکه سایر نظام های اقتصادی شالوده افکار و معتقدات ناقص انسانی اند. در اقتصاد اسلامی منافع فرد و جامعه به طور عادلانه محفوظ و مصوون است.

استفاده از منابع طبیعی در چهار چوب قوانین خاص مشروعیت دارد. قوانینی که ضامن تأمین عدالت و انصاف در میان نسل های موجود بشری و متضمن عدالت در استفاده از منابع طبیعی برای نسل های آینده انسانی نیز می باشد. برخی از این قوانین که در فقه اسلامی به نام فقه معاملات تحقیق شده اند، روابط انسان، جامعه، طبیعت و تاریخ را طوری مدنظر دارند، تا در معاملات اقتصادی هیچگاه کسی نه ضرر پذیر باشد و نه ضرر رسان بدیگران (لاضرر ولاضرار).

برخلاف دیدگاه های مادی، نظام های اقتصادی دیگر که در رابطه به منابع اقتصادی اظهار تشویش می نمایند، قرآن بر رغم این پندار همه منابع اقتصادی را در طبیعت نامحدود اعلان میکند. و بشریت را به آینده های روشن اطمینان می دهد.

هم چنان سوء استفاده از طبیعت و مواهب خدایی در طبیعت و ایجاد فساد در زمین نیز در نظام و روش اقتصادی اسلام تحریم شده است. در این روش اقتصادی، میانه روی و جلوگیری از اسراف و تبذیر از اصل های مهم زندگی اقتصادی شمرده شده و به رعایت آن دستور می دهد. اما با این وجود برخلاف دیدگاه

مطلق پیشبین و مواظب است. در این مکتب اقتصادی الهی منافع مادی و معنوی و اخروی همگان از زمان حضرت آدم^(ع) تا پایان زندگی آخرین فرزند آدم در زمین تبلور عجیب و غریب دارد. کلیه ارشادات اقتصادی قرآن بر حکمت های عظیمی استوار اند، که هریک دال بر کمال و جلال حضرت ذوالجلال والاکرام او است جلت عظمته.

در نظام اقتصادی اسلام هیچ جایی برای فقر و احتیاج هیچکس در زمین باقی نیست. در این نظام نه حقوق فرد ضایع شدن است و نه حقوق جامعه فدای خواست های نفسی افراد شده می تواند. بلکه توازن و عدالت اقتصادی جهانشمول در آن مطرح است.

استثمار، ربأ، تقلب، دزدی (کم فروشی)، غدر و گرانفروشی، انحصار طلبی، احتکار، غصب و سایر مظاهر ظلم و خیانت در تولید، توزیع، مصرف و سایر معاملات در نظام اقتصادی اسلام اصلاً جای ندارد. و این یکی از ویژگیهای براننده نظام اقتصادی اسلام است، نسبت به همه نظام های اقتصادی جهان! و اما یگانه تفاوت و برتری اقتصاد اسلامی را با سایر مکاتب اقتصادی می

تواند از عوامل کاهش و سلب نعم الهی باشد.
چنانکه خداوند (ع) میفرماید:

ترجمه: هرگاه شکرانه نعمتم را بجا آرید، مسلماً بر نعماتم می افزایم. هر گاه کفران نعمت نمودید، پس بدون شک عذاب حضرتم سخت است. خداوند بزرگ (ع) ضمن دساتیر اقتصادی دیگر در قرآن نقش دوران پول و مسکوکات را در امر رفاه و آسایش اقتصادی جامعه در آیه ۳۳۴ سوره توبه چنین ابلاغ میدارد.

ترجمه: «کسانیکه طلا و نقره (و غیره) مسکوکات مورد چلند عامه را گنجینه (ذخیره و پنهان) می سازند، و در راه خدا اتفاق نمی کنند به مجازات دردناک بشارت بده!»
و در آیه بعدی چگونگی این مجازات دردناک را چنین توصیف میکند:

ترجمه: «در آن روز که آنها در آتش جهنم، گرم و سوزان کرده و با آن صورت ها و پهلوها و پشت های شانرا داغ می کنند و به آنها می گویند: این همان چیزی است که برای خود اندوختید (گنجینه ساختید)، پس بجشید چیزی را که برای خود می اندوختید.»

های مادی، نظام های اقتصادی دیگر که در رابطه به منابع اقتصادی اظهار تشویش می نمایند، قرآن بر رغم این پندار همه منابع اقتصادی را در طبیعت نامحدود اعلان میکند. و بشریت را به آینده های روشن اطمینان می دهد.
خداوند جل جلاله در این خصوص می فرماید:

ترجمه: و از هر چه از او خواستید بشما عطا فرمود و اگر نعمت خدا (ج) را شماره کنید نمی توانید آنرا به شمار در آورید.

واقعاً منابع اقتصادی از جانب خدا (ع) بطور بیشمار در زمین موجود است. که می تواند هم نسل امروز و همه نسل های آینده را در زمین کفایت کند. متأسفانه فقر موجود بشریت ریشه های استعماری و استثمار و تجاوز انسان به حقوق انسان حتی در سطح تجاوز دولت ها به کشورها دارد. به عبارته دیگر فقر امروز ناشی از کمبود مواد مورد نیاز جوامع انسانی نیست. بلکه این فقر زاده تجاوز، استثمار، استعمار و سایر روش های ضد انصاف و انسانیت و عدالت در میان بشریت است. اما وفرت نعمات الهی و هم چنان کاستی و محدودیت مؤقت این نعم در جهان بینی اسلامی موجبات اخلاقی و ایمانی دارد.

به این معنی که شکران نعمت یعنی استفاده مطلوب از نعمت ها، از موجبات ازدیاد نعم الهی و برعکس کفران نعمت، طغیان، ظلم، فسق، خوردن مال دیگران و استثمار و غیره می

های طبقاتی غیر عادلانه و ضد انسانی جای جوامع انسانی و عادلانه با هم برادر و برابر را اشغال می کند.

چنانکه همین اکنون در کلیه کشورها که زندگی اقتصادی شانرا براساس نظام اقتصادی اسلام عیار نساخته اند، همه مظاهر ظلم و بی عدالتی، فقر و بدبختی اکثریت مردم را به چشم سر می توان مشاهده کرد. در جوامعی که ارزش های انسانی، اخلاقی و دینی حاکمیت ندارد، جای آنها تنها ارزش های مادی، تجمل پرستی، حب شهوات و اضافه ستانی ها و ثروت اندوزی ها به قیمت جان و مال دیگران می گیرد. اگر هدایات مکتب اقتصادی قرآن که در ضمن ده ها آیه کریمه بیان گردیده در جوامع انسانی مورد تعمیم و تطبیق قرار گیرد، بدون شک به معضل فقر در جهان به بهترین نحو شایسته و انسانی خاتمه داده میشود.

متأسفانه نظام های سیاسی و اقتصادی غیرالهی جهان که همواره در پی منافع شخصی و مادی خود اند، مجال تطبیق نظام اقتصادی اسلام را به کشورها و مردم جهان نداده اند، و حتی لاقابل مطالعه مقایسوی روش اقتصادی اسلام را با نظام های اقتصادی خود شان نیز اجازه نمی دهند. ورنه مقایسه این نظام ها می تواند بشریت را برای انتخاب صحیح ترین و معقول ترین روش اقتصادی کمک کند.

و در نتیجه با انتخاب و تطبیق بهترین نظام اقتصادی که همانا مکتب اقتصادی اسلام است به حل همه معضلات اقتصادی بشری بپردازد.

در ترجمه این آیات کریمه دو مطلب بسیار مهم به ارتباط پول و مسکوکات به نظر می رسد:
 اول - به دوران انداختن پول و مسکوکات که بدون شک سبب افزایش وت ملی و جلوگیری از بیکاری عده کثیری از مردم می شود.

دوم - انفاق دارایی ها در راه کسب حصول رضای خدا جل جلاله به جای زر اندوزی و راکد گذاشتن سرمایه ها.

بدون شک انفاق در راه خدا به سادگی جلو فقر و فساد را در جامعه گرفته می تواند. به طوری که اگر همه ثروتمندان جهان خمس، عشر، زکات و صدقات شانرا بپردازند احدی از افراد زمین درحالت فقر و تنگدستی باقی نمی ماند. بسیار جالب و خوش آیند اینست که خدای متعال عاملین زراندوزی و ثروت اندوزی ها را که موجب فقر عامه مردم در دنیا می شوند به اشد مجازات خبر می دهد و می فرماید که این همه ثروت های اندوخته شده در آتش دوزخ ذوب گردیده و با همین مذابه روی و پشت و پهلوی عاملین آن داغ می گردد.

این وعید شدید نشان لطف خدای مهربان بر مردم مظلوم و ناتوان است که در دنیا به سبب استثمار، ظلم و عدم توجه سرمایه داران مشکلات اقتصادی بر آنها تحمیل می گردد.

شکی نیست آنجا که مسایل معاد مطرح نباشد و آنجا که تنها فایده و سود در صدر اهداف یک نظام اقتصادی قرار گیرد، و از حلال و حرام خبری نباشد، هر نوع تعدی و تجاوز بحقوق فرد و جامعه صورت می پذیرد. در نتیجه نظام

پول و پی آمدهای دوران آن در اقتصاد

نویسنده: سیف الدین سیحون استاد دانشکده اقتصاد بوهندون کابل

پول عامل عمده و بویای دگرگونی روابط و مناسبات اقتصادی، سیاستگذارها و اثرات آن در جوامع انسانی بوده و از دید «مکتب پول گرایی» متغیر فعال در تحولات اقتصادی پنداشته می شود.

نظریه پردازی در مورد نقش و ماهیت پول، حجم و گردش آن در اقتصاد، ظاهراً منحصر به دیدگاههای فلاسفه و اقتصاددانان غربی، مخصوصاً یونان باستان است. این نگرش ها اولاً متکی به نیاز و ضرورت موسسات اقتصادی و غلبه بر دشواریهای شرایط آن زمان بوده و فراگرد پول، کاربرد عملی و جگونگی تحصیل ثروت، سود و زیان در معاملات مبتنی بر عدالت بوده و علمای باستان بی عدالتی در مبادله را عامل تباهی جامعه پنداشته اند. ثانیاً دوران پول و مبادله کالا را از بعد فلسفه اخلاق و انجام معاملات عادلانه نیز بررسی کرده اند، که می توان آن را آغازین نخله های فکری و تحلیلی این موضوع دانست.

ارسطو اولین فیلسوف است که در مورد هنر کسب و درآمد، دو عامل را تشخیص و تفکیک نموده است؛ که اولی بررسی و مطالعه وسایل و ابزار کار برای ایجاد درآمد تولید کالا و دومی، ارزیابی مبادله و تجارت و پی آمدهای آن می باشد.

به نظر وی «ساده ترین نوع مبادله را مبادله طبیعی یا کالا به کالا تشکیل می دهد. تجارت که در آن پول نقش رابطه را دارد، مرحله پیچیده مبادله است» (۱). زیرا در تجارت از پول باید استفاده کرد. پول از نظر ارسطو خدمتی را انجام می دهد که بر سهولت مبادله کمک می کند. پول معیار ارزش سایر کالاها نیز تلقی شده و خودش به تنهایی

فاقد ارزش است. چون تنها وسیله مبادله است، نباید سودی از آن دریافت گردد و حرمت ربا از این دیدگاه نیز مطرح است.

اروپا بعد از سکوت طولانی بیش از هزار سال با اتخاذ سیاست های استعماری و توسعه فن آوری و با گرایش به جمع آوری ثروت و پول (طلا و نقره)، بانی مکاتب گوناگون اقتصادی شد که سهم انحصاری آن تا شرایط حاضر در آفرینش اندیشه و تفکر علمی و تخصصی متبازر است.

در این مدت طولانی که غرب با انحطاط و افول تمدنی و ارزشی مواجه بود، دانشمندان اسلامی در مورد مسایل پیچیده فلسفی و کلامی، اقتصادی، تجارت، پول و تبادل اموال دیدگاههای دقیقی مطرح کردند که سوگمندان از نظر همه محققین و دانشمندان، مخصوصاً در عرصه اقتصاد به عمد اهمال شده و اشاره ای در آثار علمای غرب به این نگرشها نشده است.

به گونه مثال غزالی صدها سال پیش از «آدم سمیت» و اقتصاد دانان غربی معتقد است که «یکی از نعمت های الهی آفریدن پول است که قوام دنیا به آن بستگی دارد» (۲).

۲- حسن توانایان فرد، فرهنگ تشریحی اقتصاد سال ۱۳۸۵ صفحه ۶۷۲ ایران

۱- اوتنار اوینگ، تاریخ اندیشه ها و عقاید اقتصادی، ترجمه هادی صمدی سال ۱۳۷۴ صفحه ۲۲ تهران - ایران

سرمایه گذاری و هم چنان از راههای غیر مشروع مانند احتکار، قاچاق و پول شویی، ارزشها و ثروت دیگران را در اختیار خود می گیرند.

مؤسسات مالی استعماری نیز از طریق مداخله در عرضه و تقاضای اسعار و بالا بردن قیمت آن می کوشند، ثروت سرزمین های عقب مانده را به حسابهای خود منتقل سازند. بنابراین نمی توان نقش سیاسی پول را نیز نادیده گرفت. سیاسی بودن پول از طریق نقش حفظ ثروت کشور نروتمند و تضعیف کشورهای فقیر مشخص می گردد.

مکانیزم کنترل پول کشورهای توسعه نیافته از طریق کاهش ارزش پول آنها و افزایش ارزش پول کشورهای توسعه یافته، منجر به کاهش ارزش واقعی درآمد از طریق بلند بردن تقاضای مصنوعی برای اسعار و ایجاد تورم و غارت محصول ملی و منابع کشورهای فقیر، وضع مقررات بین المللی به زیان کشورهای کم درآمد، تنظیم قراردادهای یکجانبه به سود کشورهای پیشرفته، اعطای وام جهت سرمایه گذاری در پروژه های وابسته سازی اقتصادی، دخالت مستقیم در بازار اسعار کشورهای فقیر، پایین آوردن مصنوعی عرضه اسعار، تحریم اقتصادی و کاهش واردات، اعطای وام با شرایط ویژه و تخریبی، انسداد

وی در مورد دشواریهای مبادله پایایی و نیازمندی به پول در فرایند مبادله دیدگاههای مبتنی بر مشاهده و تجربه از بعد کلامی و فقی مطرح کرده است. او نگهداری پول را ظلم دانسته و به جریان انداختن پول را با معیار عدالت و برابری در مبادله امر اخلاقی پنداشته است. جلال الدین دوانی نیز به نقش پول در مبادلات توجه داشته و معتقد است که پول باید دارای پشتوانه طلا باشد.

دیدگاه دانشمندان اسلامی در مورد پول چنین است که «نیاستی پول و سرمایه بدون این که در راه صحیح به کار افتد، راآند و معطل بماند بلکه نیاستی برای ایجاد فعالیت و افزایش تولید و ایجاد اشتغال به کار افتد و نقش مؤثر خود را ایفا نکند»^۱

امروزه نیز پول همان وظایفی را اجرا می کند که، فاریابی، ابن سینا، غزالی، جلال الدین دوانی و ابن خلدون اظهار داشته اند، یعنی پول منحیث وسیله مبادله، معیار ارزش و حفظ ارزش.

پول به حیت وسیله مبادله یعنی کالاها و خدمات وعوامل تولید، در برابر مقدار معینی از پول مبادله می گردند. پول به عنوان معیار ارزش، حفظ و نگهداری ارزش کالاها است که این کالاها بدون پول در انبارها و گدام ها نابود می شوند. حفظ ارزش پول نشان دهنده برابری و تعادل کالاهای مختلف در برابر پول می باشد.

چون پول عامل ذخیره ثروت و حافظ ارزشها دانسته می شود. معدودی با درک این ویژگی پول به استخدام این وسیله در جهت حفظ ارزش ثروت و انتقال آن اقدام ورزیده و با تشخیص نیاز مردم، از طریق واردات و

۱- حسن توانایان فرد، فرهنگ تشریحی اقتصاد سال ۱۳۸۵
صفحه ۶۷۲ ایران

و به موقع بولی می توان به دشواریهای ناشی از مقدار عرضه پول و تورم غلبه نمود. دولت و بانک مرکزی با کاهش نرخ بهره، سرمایه گذارهای را تشویق نموده، درآمد و اشتغال را افزایش می دهد.

رابطه قیمت کالا با پول نیز از مسایل پیچیده اقتصادی بوده، مقدار حجم پول، سرعت دوران پول، موجب ازدیاد قیمت کالاها می گردد. یعنی قیمت بولی کالاها عامل افزایش یا کاهش عرضه و تقاضای کالاها بوده، از دید اقتصاد بازار رقابت، عدالت را در قیمت کالاها تأمین می کند. همچنین پول عامل نوسانات و تغییرات و تحولات اقتصادی بوده، تغییرات در پس اندازها و سرمایه گذاریها و مصارف موجب دگرگونی اوضاع اقتصادی می گردد. بناءً می توان نتیجه گرفت پول و دوران آن در اقتصاد تغییرات و تحولات اقتصادی را بار می آورد.

دارایی های کشورهای توسعه نیافته، گردیده و عقب ماندگی را بر این کشورها تحمیل می کند.

دوران سالم پول و کریدت عامل توسعه اقتصادی بوده فرصتهای تجمع و تشکیل سرمایه و سرمایه گذاری را در اقتصادهای توسعه نیافته مساعد ساخته و زمینه های اعطای وام به نهادها و موسسات زراعتی و تأمین معیشت باثبات را فراهم می سازد. توسعه صنعتی نیز به اعطای وام و کریدتها به سکتور صنعت مرتبط بوده، شرایط سهل و مساعد کریدت ها عامل توسعه سرمایه گذاری ها و صنایع و ایجاد کار و درآمد و عرضه محصولات می گردد.

گردش سریع پول و ازدیاد نقدینگی موجب دگرگونی اوضاع اقتصادی کشورها شده، به تولید، توزیع و اشتغال تأثیر سوء وارد می کند. ولی با اتخاذ سیاست های مناسب

غزنفاربانک
GHAZANFAR BANK

مفهوم واهداف بانکداری اسلامی

نویسنده: محمد صدیق فایز

اقتصاد کشور و کاستن سطح بیکاری افراد جامعه و مساعد ساختن زمینه کار به افراد شایسته جامعه در فکر ایجاد بانکداری اسلامی شروع به کار کرده است. بانکداری اسلامی قدامت تاریخی دارد که زمان رسول اکرم (ص) و قبل از آن اهل مکه در تجارت شهرت داشت و پیامبر بزرگوار قبل از بعثت به امانت داری کامل شهرت داشت که اهالی مکه دارایی خود را نزد وی به طور امانت می گذاشت و فعلاً هم بانک های اسلامی زیادی در کشور های جهان وجود دارد منجمله می توان از بانک اسلامی فیصل در سودان، بانک اسلامی بحرین، بانک اسلامی اردن، بانک اسلامی دبی، بانک انکشاف اسلامی در جده و دیگر بانکهای اسلامی در جهان نام برد.

این احساس قابل تقدیر و تمجید است زیرا پیاده ساختن سیستم بانکداری اسلامی باعث نجات مردم مسلمان از معاملات ربوی می شود و این اقدام باعث جلب و جذب سرمایه هایی خواهد شد که در خانه ها انباشته شده و نمی خواهند در بانک های ربوی آن را تسلیم نمایند.

بدون شک در دنیای معاصر پیشرفت های قابل ملاحظه در همه ابعاد زندگی انسانها به وجود آمده است که در تاریخ بشریت نظیر آن دیده نشده بود خصوصاً پیشرفت هایی که در خلال قرن بیستم به میان آمده، قابل ذکر است. امروز به برکت ساینس و تکنالوژی، این گیتی وسیع مثال یک دهکده را پیدا کرده است که کوچکترین حادثه دورترین نقطه جهان را می توان به طور زنده و مستقیم مشاهده کرد که در سابق امکان پذیر نبود و همچنان در نتیجه پیشرفت های به میان آمده در عرصه اقتصادی و سهولت هایی در مسایل تجارتي کارو بار تبادله و تجارت را چه در عرصه ملی و چه هم در عرصه بین المللی بهبود بخشیده است. حتی امروز می تواند اقتصاد یک وسیله تسلط و سیطره بر دیگران شود. طوریکه تذکر دادیم که پیشرفت در عرصه های مختلف به وجود آمده ولی نباید فراموش کرد که پهلوی آن مشکلاتی که دامنگیر ممالک جهان خصوصاً کشورهای عقب مانده و اغلب کشورهای اسلامی شده است، مشکلات اقتصادی می باشد. چون هر مشکل راه حل دارد بناءً در این اواخر در کشور ما افغانستان یک تعداد افراد دلسوز به خاطر رشد

- به کار انداختن دارایی ها در راه های متنوع مطابق به نیاز زمان طوریکه مخالف با قواعد و ضوابط اقتصاد اسلامی نباشد.
- اهتمام خاص به جوانب انکشاف اجتماعی و اقتصادی جامعه با در نظر داشت سرمایه و دارایی موجود.
- ضرورت ایجاد یک سیستم اداری منظم که پاسخگوی مشکلات ، استمرار معاملات و جلب توجه مشتریان باشد، پس لازم است از دارایی سپرده شده آنها در راههای سالم و موافق به شریعت اسلامی استفاده گردد تا بتواند فواید حاصله را در اختیار سهم داران خود بگذارد و پاسخی باشد برای بانکهای ربوی.

چون طلب فایده و مصئون بودن ثروت و دارایی آن از خطرات فطرت انسانی، هر انسان است ، پس باید بانکهای اسلامی اهداف ذیل را نصب العین خود بگردانند تا بتوانند مصدر خدمت جامعه شوند.

دین اسلام عمل کسانی را که پول و دارایی خود را اکتناز نه نموده و از وظیفه اصلی اش که داد و ستد است مخفی می کنند، خلاف مصلحت جامعه اسلامی دانسته و آن را حرام می داند. چنانچه خداوند(ج) میفرماید: ترجمه « کسانی که مال و دارایی خود را ذخیره و کنز می کنند و در راه خدا مصرف نمی کنند بر آنها عذاب دردناک است.»

در این رابطه تعریف بانکداری اسلامی و اهداف آن قابل توضیح و ذکر است.

تعریف بانکداری اسلامی : بانکداری اسلامی عبارت از یک مؤسسه نقدی مالی است که به خاطر جلب ثروت و دارایی افراد جامعه و انکشاف آن طبق ضوابط احکام شرعی که ضامن بهره گیری و رشد اقتصادی و پیشرفت اجتماعی برای ملت های جامعه است، می باشد. تعریف های زیاد و متنوعی شاید وجود داشته باشد که از لحاظ لفظ ممکن فرق هم داشته باشد ولی در اهداف و اساسات باهم اتفاق دارند از تعریف فوق اهداف و عملکردهای ذیل را در بر می گیرد:

- جمع کردن ثروت و دارایی و استفاده از آن طبق ضوابط احکام شرعی که عبارت است از مضاربت، مشارکت، اجاره، مرابحه، رهن و سلم و غیره که هر کدام آن در فقه اسلامی مبحث مستقل است.

- رشد و انکشاف اقتصادی، پیشرفت و ترقی اجتماعی برای ملت های مسلمان در چارچوب ضوابط شرعی و مرفوع ساختن احتیاجات اساسی جامعه از قبیل خانه لباس، غذا، وسایل حمل و نقل و تحقق انکشاف عادلانه و متوازن برای پروگرام های اقتصادی در جامعه، به خاطر رسیدن به این هدف جمع آوری ثروت و دارایی های کنز شده در خانه ها و استفاده از آن که رابطه مستقیم بر اقتصاد کشور دارد و تاثیر مسلم در کم کردن سطح بیکاری و درآمد افراد دارد.
- بیدار ساختن افکار عامه در مورد بانکداری اسلامی، جلب توجه اتباع کشور به رشد اقتصاد اسلامی که راه مناسب و عادلانه برای پیشرفت بشریت و خاصاً کشورهایی که مشکلات اقتصادی دامنگیر آنها شده، می باشد.
- تجدید و ترقی وسایل بانکداری اسلامی به هدف تسهیل معاملات مشتریان و جلب بیشتر شرکت کنندگان و به کار بردن دارایی های شان در راه جدیدی که مطابق خواسته های زمان باشد و با ضوابط شرعی مخالف نباشد تا بتواند خدمات بیشتر نصیب جامعه نماید.
- تقویة اقتصادی کشورهای منطقه و کشورهای اسلامی از طریق قدرت مالی بانک های اسلامی و توجیه کردن دارایی به خاطر زیربناهای اقتصادی مثل راه های مواصلاتی، وسایل اتصالات، فابریکه ها و غیره .
- انکشاف روابط تجاری در بین کشورهای اسلامی و منطقه راه مهمی برای رشد و تکامل اقتصاد آنها می باشد.
- ایجاد سیستم منظم به خاطر انجام معاملات بانکداری اسلامی که مسلمانان به آن ضرورت دارند مثل تجارت، صنعت، زراعت و...
- تهیه و تدارک ثروت و دارایی مناسب برای شرکت ها، موسسات و افراد و تجاری که به خاطر رشد و تکامل اقتصاد کشور کار می کنند.

نتیجه گیری :

- دین مبین اسلام مردم را به استفاده مناسب از دارایی های شان تشویق و ترغیب می کند که این عمل باعث رشد و تکامل اقتصاد در کشور می شود و برعکس مخالف را کد ساختن بول و

پیشنهادات :

- ثروت در خانه ها می باشد که در آن تعطیل مال خداوند (ح) که در دست انسان امانت است، می باشد.
- سیستم بانکداری اسلامی باعث جلب و جذب سرمایه هایی خواهند شد که صاحبان آن نمی خواهند آن را در بانکهای ربوی سرمایه گذاری نماید.
- سیستم اسلامی بدیل خوبی در مقابل نظام ربوی است که در آن خیر دنیا و آخرت و مصلحت فرد و جامعه نهفته است.
- تأسیس و تقویت نمودن بانکداری اسلامی و شرح مزایای آن از طریق رسانه های مختلف جمعی مثال رادیو، تلویزیون، اخبار و مجله.
- پرورش و توظیف پرسونل لایق و شایسته در بخش بانکداری اسلامی.
- ایجاد ورکشاپ ها و سیمینارها برای تقویة کارمندان.
- شریک نمودن تجارب با متخصصین کشورهای اسلامی در امور بانکداری اسلامی.

سیاست مالی و نقش آن در رشد اقتصادی

های غیر از میکانیزم خود کار بازار حل و فصل گردد .

بحران بزرگ (۱۹۲۹ - ۱۹۳۳ م) بسیاری از پندار ها و نظریات اقتصاد دانان کلاسیک و مدافعان نقش خود کار اقتصاد بازار را برعکس ثابت کرد. بناً نظریه ضرورت زمان جان مینارد کنز (۱۸۵۲ - ۱۹۴۶) اقتصاد دان انگلیسی بر آن شد تا طی نظریات خویش ، حصول و حفظ تعادل اساسی اقتصاد را جز وظایف و مسوولیت های دولت قرار داده و حل مشکلات ناشی از بحران و بی نظمی در اقتصاد را منوط به مداخله دولت بسازد .

شرایط به وجود آمده بعد از جنگ جهانی دوم ضرورت بازسازی و اعمار ویرانی های فزینگی کشورهای جنگ زده را در اولویت قرار داد و از طرف دیگر حل معضلات مالی و پولی که دامن تمام کشورهای جهان را گرفته بود مطرح نمود. بناً این شرایط مسوولیتش

غزنفاربانک
GHAZANFAR BANK

نویسنده: معاون سر محقق عبدالحکیم رامیار

پالیسی های اقتصادی مجموعه اقدامات و دخالت های دولت در اقتصاد، به منظور تحقق اهداف اقتصادی و اجتماعی معین می باشد. دولت ها تلاش می نمایند تا با استفاده از ابزار دست داشته در چار چوب امکانات، اهداف خویش را تحقق بخشند. و هدف اساسی دولت ها از اتخاذ این پالیسی عبور از وضع موجود و رسیدن به وضع مطلوب است.

پالیسی ها و سیاست های مطلوب و موفق عموماً در ارتباط و هماهنگی بایگدیگر طرح و تطبیق می شود. در همه اقتصاد ها منظور از سیاست گذاری ها حصول تعادل اساسی توأم با اشتغال مناسب، رشد و انکشاف اقتصادی است.

به نظر اقتصاد دانان کلاسیک، اقتصاد سرمایه داری (اقتصاد بازار) با پالیسی سازی ها چندان سر و کاری ندارد و تعادل پایدار و مطلوب را بازار و عملکرد های عوامل آن تحقق می بخشد. بناً نیازی به دخالت دولت در امور اقتصادی نیست .

اما تجارب فعالیت های اقتصادی، واقعی بودن و عملی بودن این نظریات را در مقطع معینی از زمان اشتباه ثابت نمود و هویدا ساخت که بحرانها و عدم تعادل که ناشی از خصلت اقتصاد مبتنی بر بازار باید توسط نهاد

چون در بسیاری موارد سیستم مالی کشورها و عواید مورد نیاز آن در کشور های عقب مانده که اقتصاد ضعیف دارند از ثبات لازم بر خوردار نمی باشند ، بناً مصارف و مخارج مستقیماً به منابع عایداتی و حصول عواید وابستگی دارند .

بدینصورت مخارج و مصارف پیش بینی شده دولت ها نیز به شکل دلخواه تحقق پذیر نیست . که در چنین حالتی زمینه بازنگری از جانب دولت ها در باره تغییر در مصارف ، تغییر در نرخ مالیات نتیجتاً تغییر در سطح عواید افراد را در قبال می داشته باشد .

در هر پالیسی ، منجمله پالیسی مالی شیوه ها و میتود های تحقق و نیل به اهداف ، از اهمیت بخصوصی بر خوردار است . که در ادبیات اقتصادی بنام ابزار سیاست (پالیسی) یاد می گردد . در یک اقتصاد برای تعمیم سیاست ها از ابزار مختلف (ابزار مالی ، ابزار پولی و سایر ابزارها) کار گرفته می شود . کاهش مخارج عمومی که ناشی از کاهش عواید مالیاتی باشد ، می تواند رکود را تقویت کرده منجر به بیکاری مداوم گردد .

به منظور تأمین رشد و انکشاف جامعه و مبارزه با رکود و تورم لازم است تا از حربه

تثبیت قیمت ها ، مهار انفلاسیون و حفظ تعادل در بیلانس تادیات و تأمین اشتغال با ثبات را منحیت وظایف تأخیر ناپذیر دولت ها شمرد . درین وقت و بنابر همین نیاز بود که با ازدیاد حضور دولت ها ، پلان و پلانگذاری در اقتصاد وزنه بیشتر یافت . در بسیاری از کشور ها (بخصوص در کشور های با اقتصاد ضعیف) سهم بخش دولتی در اقتصاد تقویه شده و طرح پالیسی های مختلف از جانب دولت ها روی دست گرفته شد . به صورت عام اهداف پالیسی های اقتصادی شامل موارد ذیل می گردد .

- رشد و انکشاف اقتصادی
- ایجاد و حفظ تعادل در اقتصاد
- حفظ ثبات قیمت ها و مبارزه با تورم
- حصول و حفظ شرایط اشتغال و مبارزه با رکود
- رهایی از وابستگی و غیره .

از جمله سیاست های اقتصادی تغییرات آگاهانه در اندازه ، ترکیب و زمان بندی مصارف و عواید مالیاتی دولت ها ، پالیسی های مالی دولت ها را نیز احتوا می کنند .

در حالی که انتخاب بین کنترل نرخ ربح و عرضه پول پالیسی پولی یک دولت است که توسط بانک مرکزی به کار برده می شود .

از طریق کنترل پول تلاش می شود ضمن تأمین سیالیت (نقدینگی) مورد نیاز بخش های تولیدی و سرمایه گذاری ، از انبساط پولی که منجر به انفلاسیون (تورم) می گردد جلوگیری شود .

های بزرگ شدند .

در سال های ۸۰ ترکیبی از دیون عظیم خارجی ، کسر رو به افزایش مالی ، تورم بالا و مسایل مزمن بیلانس تادیات بسیاری از کشور های جهان سوم را مجبور ساخت ، پالیسی های دشواری برای تثبیت اقتصاد خود در پیش گیرند .

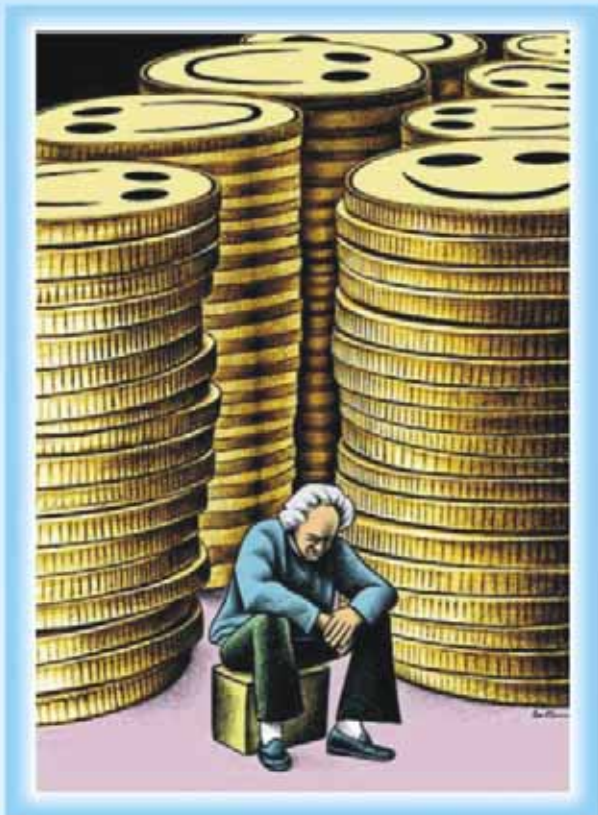
از آنجایی که در اکثر کشورها سهم سکتور دولتی در اقتصاد بسیار زیاد قوی شده بود و بنابر ضعف عواید و منابع دولتی ، دولت نمی توانست تصدی ها و موسسات دولتی را کافی السابق تمویل نماید بناً سبب شد تا این موسسات کارآیی لازم نداشته باشند که بدین صورت بنابر سفارش و دیکته سازمانهای بین المللی نظیر بانک جهانی ، دولت ها ملزم شدند تا سیاست های تعدیل اقتصادی را روی دست گیرند . که از جمله این اصلاحات یکی هم «خصوصی سازی» است که در تمام کشور های جهان چه کشور های پیشرفته سرمایه داری ، چه کشور های جهان سوم و کشور های سابق شوروی سوسیالیستی به اشکال مختلف جامه عمل پوشیده است. در

(ابزار) مالی و پولی به صورت همزمان کار گرفته شود .

بانک مرکزی با مدد از ابزار پولی به منظور از بین بردن رکود از تغییر نرخ ربح استفاده نموده شرایط آغاز رونق را ممکن می سازد. اما در حالاتی که تمایل به نقدینگی (سیاست) زیاد و میل به سرمایه گذاری کم باشد ، پیوست با کاهش مخارج مصرفی ، رکود تشدید می گردد .

طوریکه تذکر رفت بعد از جنگ جهانی دوم مبتنی بر نظریات (جان میناردکنز) با سهمگیری و اقدامات دولتی با تقویه نمودن سکتور دولتی در کشور های مختلف بخصوص کشور های عقب مانده اوج مشکلات تا حدودی فروکش نموده و قسماً باعث رشد این کشور ها گردید . که حد اکثر این رشد نتیجه همکاری ها و کمک هایی بود که دو سیستم متخاصم سرمایه داری و سوسیالیستی تحت تأثیر جنگ سرد به این کشورها مبذول می داشتند . این کمک ها که بیشتر آن اهداف سیاسی در عقب آن قرار داشت باعث آن شد تا اکثر کشور های کمک گیرنده به کشور بزرگ (کمک دهنده) وابسته شده و در عقب ماندگی آن تغییر چندانی رخ ندهد .

با وقوع بحران های سال ۷۰ قرن گذشته بخصوص بحران های انرژی و بی ثباتی های پولی، کشورهای عقب مانده تحت فشار مالی قرار گرفتند. از آنجایی که اکثرأ منابع عایداتی داخلی شان رو به خلاصی بود و یا هم به نسبت عدم تمویل خارجی از فعالیت آن کاسته شده بود بناً براین دولت ها مجبور به استقراض از سازمانهای بین المللی و دولت

کشور ما خیلی کهنه است و مصارف رو به تزاید دولت را تکافو نمی کند. بنأ حد اکثر بودجه کشور به کمک ها و قروض از خارج وابسته بوده و در حالاتی که و عده ها عملی نشود بودجه به کسر مواجه شده پلان ها و پروگرام ها برهم خورده و تحقق نمی یابند .

بنأ تا زمانی که ما منابع ثابت و عواید واقعی داخلی را تدارک کرده نتوانیم و حد اکثر منابع بودجه ما متوقعه باشد، اقتصاد ما لنگ لنگان ادامه خواهد داشت و تا رسیدن به رشد و انکشاف مطلوب راه دشواری را در پیش خواهیم داشت.

کشور ما خصوصی سازی در سال ۱۳۸۲ هـ . ش روی دست گرفته شده و سلسله آن دوام دارد .

هدف اساسی خصوصی سازی تعدیل سهم سکتور دولتی (که در نتیجه به کار گیری مکتب کنزین ها بعد از جنگ جهانی دوم تا سال های ۱۹۸۰ در اکثر کشور ها بسیار زیاد تقویه شده بود) به نفع سکتور خصوصی و هم تدارک منابع سیال مالی برای دولت از طریق فروش و اجاره دهی دارایی های دولتی و تغییرات در نحوه رهبری و اداره بوده است . اما ضمن آنکه بسیاری از کشور ها پروسه تعدیل ساختاری و خصوصی سازی را مؤفانده تطبیق نموده اند در بسیاری از کشور ها نه تنها دستاوردی نداشته ، حتی وضع خراب را خرابتر هم کرده است . به نظر آگاهان در کشور ما بنابر موجودیت فراگیر فساد، نبود میکانیزم های کنترل و شفافیت و ضعف سکتور خصوصی از نظر مادی و قانونی به نتایج مؤفانده خصوصی سازی، امید واری چندانی وجود ندارد.

مالیات در پالیسی های مالی در کشور ما یکی از منابع مهم عواید دولت به شمار می آید چون سیستم مالیاتی و جمع آوری عواید

د نړۍ د اقتصادي بحرانونو لاملونه

لیکونکی: زریم جاوید

آخيري مرحلي نوم ورکړی دی. بحران په لغات کې د ویرې شیبې، نازکې او خطیرې مرحلي ته ویل کېږي، چې د تعريف له مخې که چیرې روانه او عادي وضع په غیر نورماله او کرکچنه وضع باندې واوړي، او یا داقتصاد بد حالت په ډیر بد حالت او شرایطو باندې بدل شي دی وضع ته اقتصادي بحران یا اقتصادي کرکچ ویل کېږي.

پخوا زمانو کې اقتصادي بحران د تولیدي محصولاتو او توکو په لږوالی او نشته والی باندې تعبیر کیده، کله به چې د قحطی یا وچکالی په سبب په خوراکی توکو کې کموالی را منځ ته شو دی ډول وضع ته به بحران ویل کیده. ولی د پورته څرگندونو پر خلاف په ماشینی اقتصادي دورکې د خدمتونو او مالونو زښته زیات تولید ته بحران ویل کېږي، پدې مانا که چیرې د بشري ټولني د لگښت او تقاضا څخه په زیاته کچه توکي تولید شي نو د محصولاتو بېي را تېږزې چې پدې صورت کې د سور بازار معضله منځ ته راځي، تولیدي کار خاني او واحدونه د وقفي سره مخامخ کېږي او تولیدي پروسه درېږي، چې دی ډول وضع ته اقتصادي بحران ویل کېږي. دساري په توگه که چیرې مونږ نولسمې پېړۍ مالي بحرانونو ته څېړشو نو وبه لیدل شي چې دا بحرانونه لومړی د چوندو (چندو) تولید څخه پیل شول، چې ورو ورو یې اغیزی د بانکونو له لاري د

کله چې مونږ د نړۍ د مالي بحرانونو د رامنځته کیدو او دهغوی دلاملونو څخه بحث کوو نولومړی باید څلور دوراني مرحلي او حرکتونه وپېژنو چې هغه عبارت دی له: بهبود (Reprise) رونق (prosperity)، بحران (crisis) او رکود (Depression) چې په هر اقتصادي دوران کې یې شتون یو طبیعي امر دی.

بهبود (غوریدل، ښه والی) هغه حالت ته ویل کېږي چې اقتصادي وضع د رکود څخه په تدریج سره راوړي او اقتصادي هلي ځلي په لږه اندازه پکې احساس کېږي.

رونق (پرمختگ) دا هغه حالت دی چې اقتصادي پروسه د پرمختگ او ترقی په لور حدکې وې، د جنسونو او توکو بېي لوړیدو لوري ته ادامه لري.

بحران (کرکچ) هغه حالت یا موقع ته ویل کېږي چې اقتصاد د صعودي مسیر څخه په کښته (نزولی) لوري روان وي چې پدې صورت کې یې اغیزی څرگندېږي او بحران په ورو ورو نورو رشتو ته خپرېږي چې په پای کې اقتصادي وضع د رکود سره مخامخ کېږي.

رکود، دا هغه مرحله ده چې اقتصادي واحدونه او برخي د بحران د ضربې له کبله اغیزمنې کېږي او په ډیر احتیاط سره دسپما په حالت کې اقتصادي ژوند ته ادامه ورکوي. مگر امریکایي اقتصاد پوه میچل Mitchell بیا د څلور مرحلو پر خای د دوو مرحلو څخه یادونه کړې ده چې لومړی د پرمختگ یا صعود مرحله (expansion) ده چې همدې مرحلي ته یې د بحران نوم ورکړی دی.

دویمه مرحله د تنزل (contraction) پړاو دی چې دې مرحلي ته یې د رکود

بحران په شمول د نولسمې پېړۍ د پیل را پدې خوا په بیلا بیلو رشتو او ځانګوګی ټول ۱۴ نړیوال بحرانونه را منځ ته شوي دي. چې ددې جملې څخه شپږ بحرانونه یې په مالي موسسو، بانکونو، بورس او د ونډو د بیو په ساحو کې واقع شوي دي. او پاتې نورې په بیلا بیلو نومونو لکه: په صنایعو کې د ماشینیزم، د اوسپنې لاری، طلا، ترمیم او داسې نورو نومو مشهور دي، چې اوسنی بحران چې د امریکې په متحده ایالاتو کې منځ ته راغلی دی د کورونو (مسکن) په نوم شهرت لري.

د مالي بحران د واقع کېدو د لاملونو په هکله بیلا بیل نظرونه شتون لري چې د هغو جملې څخه کارل مارکس په خپل مشهور اثر کاپیټال کې داسې لیکي: بحرانونه د پانګوالی نړۍ زیربنه دی، هغوی د ټولنی د تقاضا ورتوګو د تولید په نظر کې نیولو پرته همیشه پدې لټه کې دی چې ډیره ګټه (سود) په لاس راوړي. په هر ساحه کې چې زیاته ګټه په نظر ورشي په هماغه ځانګه کې پانګونه کوي نو پدې صورت کې د دوی تولیدات د ټولني دغوښتنو په نظر کې نیولو پرته په زیاته کچه تولیدیږي، ځکه چې د دوی تولیدات د یو منظم پلان له مخې نه کیږي، کله چې د تولید او تقاضا ترمنځ توازن له منځه یووړل شي پدې صورت کې د بحران د را زرغونیدو د پاره زمینه برابریږي.

له هغه ځایه چې پانګوال پرته له خپل هیواد په نورو هیوادونو کې پانګونې کوي او سوداګریزې اړیکې لري نو دا بحرانونه د یوه هیواد ملي اقتصاد پر سرحداتو کې نه تم کیږي، بلکې نړیواله جنبه لري چې په ډیره سره نورو هیوادونو ته خپریږي.

د بیلګې په توګه « په ۱۹۸۸ م کال د امریکې په متحده ایالاتونو کې بهرنی پانګی ۲.۲؛ میلیارد ډالرو ته رسیدی، په ۱۹۹۰ او ۱۹۹۱ کلونو کې د جاپان د هیواد بانکونو او

بورس او ونډو دبیو راولویدو لوري ته سرایت وکړ. د بحران د لاملونو او ځانګړتیاو څخه څرګندیږي چې په لومړۍ سر کې د چوندو د توکو او جنسونو رانیونکي او مشتریان کمیري، د تولید او پلور ترمنځ توازن له منځه ځی او تولید شوي محصولات د سوډ بازار له وجې نه څرځیږي، چې دا ډول پیښې یې له ځنډه د صنعت نورو ځانګو ته لکه سکرو، پولادو او او سپني ته چې د چوند سره مستقیمې اړیکې لري خپریږي. په دې توګه دا صنعت د زیان او خساري له مخې مجبور کیږي چې خپلې یو شمیر کارخانې ودروي چې په پای کې زیات شمیر د کارخانو کارګران بیکاره کیږي. دیادونې ورده چې په پورته ذکر شویو ساحو کې بحراني دوره په طبیعي ډول سر ته نه وه رسیدلې چې د بورس او ونډو بیې په چټکۍ د سقوط سره مخامخ شوي. چې ددې وضع په شتون سره د خلکو فشار په بانکونو باندې زیاتیږي ترڅو خپلې اچول شوی پیسې تر لاسه کړي چې پدې صورت کې د بانکونو وضع ډیره ګرګیږي مخکې له دې چې د پیسو څښتنانو ته پیسې ورکړي خپل بانکونه تړي.

همدارنګه کولای شو د ۱۸۵۷ م کال نړیوال بحران چې د سرو زور بحران، په نوم مشهور دی یادونه وکړو: دغه بحران د نړی زیاتره صنعتی هیوادونه د یوې مودې لپاره د رکود سره مخامخ کړل څرنگه چې دا مهال په چلند کې پیسې طلايي سکې وي نو وروسته له هغه چې په استرالیا او کالیفرنیا کې د طلا معادنونه کشف شول او دهغوی څخه یې په پریمانه کچه سره زر راویستل شول د اقتصادي معاملو په دوران کې د پیسو بی ساری تورم راغی چې دې وضعې د پیسویر دوران اوپر تولید منفي اغیزي وکړي.

که مونږ نړیوال مالي بحرانونو ته کتنه وکړو نو به لیدل شي چې د اوسني مالي

لوري بيبي د خرڅولو په موخه رانيولي وو او يايي ضبط کړي وو د ساره بازار سره مخامخ شول، د کورونو بيبي راوليدي ، نو ويي نشوای کرای چي خپل مالکیتونه په خپله خوښه او لوړه بيه خرڅ کړی ، همدا سبب وو چي مالي موسسي او بانکونه د زیاتو خسارو او زیانونو سره لاس او گريوان شول. نو پدی توگه یو شمیر لویو شرکتونو لکه د الوتکو جوړولو ستر بوینگ شرکت د دارو درملو، او موټرو جوړولو لوی شرکتونو یو په بل پسې د ناکامیو او زیانونو زنگونه ووهل او په پایله کي دلس گونو میلیارډو ډالرو د زیانونو سره مخامخ شول.

له بله پلوه د اړتیا وړ توکو بيبي هم مخ په لوړیدو شوي چي په پای کي دغه د رکود حالت د بیکاری لامل وگرځیده چي په اوسنیو وختونو کي په امریکي کي د بیکاری کچه په سلو کي 6.7 ته رسیري، چي نږدې لس میلیونه دري سوه زره وگړي بی روزگاره شوي دي ، د امریکي هیواد د نویو هڅو له مخي برسیره پر (۷۰۰) میلیارډو ډالرو چي مخکی د ناجور اقتصاد د رغولو په خاطر اعلان شوي وي د (۸۰۰) میلیارډو ډالرو په ارزښت یو نوی پروگرام د اجرا لاندې نیولی دی.

د امریکي د مرکزي بانک په تایید دغه پیسې به د بها لرونکو ورقو د رانیولو او د کورونو او مالکیتونو د پورونو په خاطر په لگښت ورسیري.

ځنی کارپوهان د دې بحران لامل د امریکي په تجارتي مرکزونو باندې د القاعدې لخوا بریدونه بولي . چي وروسته له هغې په افغانستان او اعراق باندې د امریکي یرغلونه پیل شول چي په نتیجه کي په ډیره لوړه کچه لگښتونه د هغه هیواد د بودجې د کسر سبب شول. مگر واقعیت دادی چي د یرغل څخه څو میاشتی مخکی د امریکي اقتصاد د رکود لوري ته روان وو چي د ودی کچه یي نږدې صفر وه.

مالي موسسو ۲۶.۱ ملیارډه ډالره د امریکي په هیواد کي پانگونه کړي وه ، او په مقابل کي د امریکي هیواد به همدې موده کي 664 ملیونه ډالره پانگونه د جاپان په هیواد کي درلوده.» همدارنگه د انگلستان سلطنتي بانک د شپږو ملیارډو پونډ و په کچه د امریکي د کورونو جوړولو او مالکیتونو په ساحو کي پانگونه کړي وه چي د زیان او خسارې سره مخامخ شو. نو ویلی شو چي کله چي د امریکي بانکونه او مالي موسسي د ناکامی او زیان سره مخامخ کیري په ځنګ کي نور هیوادونه بي اغیزی نه پاتي کیري، چي غوره نمونه یي د امریکي اوسنی اقتصادي بحران دی چي بي له ځنډه یي اغیزی په اروپایي هیوادونو ، جاپان او د خلیج په هیوادونو کي ښکاره شوي دي.

دا بحران چي د کورونو د بحران په نوم یادیري، د کار پوهانو په اند یوازنی لامل یي د امریکي د مالي موسسو او بانکونو قرضي او پورونه ز چي د کورونو په جوړولو او د مالکیتونو په برخو کي په آسانه شرایطو سره اړو کسانو ته په اختیار کي ورکول کیدل.

چي په ځینو مواردو کي د هغوی د پورونو او ټکنایي د بیرته تادیه کیدو شرایط په نظر کي نه وو نیول شوي. هغوی پدی خیال وو چي د پورونو او گټي د بیرته نه تادیه کیدو په وخت کي به د هغوی مالکیتونه پخپله و لکه کي راولي. په واقعیت کي د دوی د خیالونو تعبیر بل ډول راوخوت. هغه مهال چي بانکونو او مالي موسسو د گټي د لاس ته راوړولو په منظور یي د ملکیتونو او جایدادونو د اخستلو په خاطر زیات پورونه ورکړي وو له یوی خوا بازار اشباع شوی وو او د خلکو غوښتنی تریوه بریده پوره شوې وي نو له یوخوا د پلور چاری و دریدی او د بلی خوا په پورونو باندې د سود او ټکنایي وړ زیاتیدل ددې لامل شول چي د قرضو بیرته تادیه کیدل په تپه ودریري . مالي موسسو او بانکونو چي جایدادونه یي د

نقش بانکداری اسلامی

در توسعه اقتصاد جهان

با « مؤسسه امور مالی لبنان » به منظور ایجاد مهارتهای تخصصی در زمینه بانکداری است که به واسطه بانکداری اسلامی در کشورهای اسلامی چون مالیزیا ، ترکیه و همچنین کشورهای اروپایی که دارای اقلیتهای مسلمان هستند از جمله نمونه های فعالیت بانکهای اسلامی در غرب محسوب می شوند.

این در حالی است که در ایالات متحده امریکا، نظام بانکداری اسلامی نسبتاً تازه و در حال افزایش است.

براساس آمار اعتبار خدمات مالی انگلستان حسابهایی که خواستار تسهیلات بانکی مبنی بر قوانین شرع اسلام هستند از ۲۰۰ میلیارد دلار به ۵۰۰ میلیارد دلار افزایش یافته و هر سال نیز ۱۰ تا ۱۵ درصد افزایش می یابد. از آنجا که قوانین شرع ، ربا را ممنوع کرده است ، بیشتر مسلمانان انگلستان در زمینه خرید خانه با مشکل مواجه هستند.

همزمان با رشد بازار اقتصاد اسلامی در کشورهای اسلامی و کشورهای غربی، بسیاری از بانکها تلاش می کنند خدمات مالی و اقتصادی خود را با موازین شریعت اسلام همسان کنند تا علاوه بر جذب مشتریان بیشتر بتوانند سهمی از این بازار در حال رشد را به خود اختصاص دهند.

به موازات افزایش درخواست بانکها به منظور پیوستن به بازار مالی در حال توسعه اسلامی ، بانکداری اسلامی نیز در سراسر جهان گسترش می یابد و این امر استفاده از تسهیلات بانکی و قوانین مالی شرع اسلام را آسان کرده است

بانکداری اسلامی به پدیده ای در حال رشد تبدیل شده و سهم بزرگی از بازار اقتصاد کشورهای اسلامی را در اختیار گرفته است.

همکاری « مؤسسه اوراق بهادار و سرمایه گذاری بریتانیا »

توسعه داده اند. سال گذشته تونس و مراکش نیز نخستین بانکهای اسلامی خود را تأسیس کردند. وامها و اوراق بهادار اسلامی در ایالات متحده و بریتانیا نیز روند رو به رشدی را طی می کنند.

بانکداری اسلامی سود یا ضرر خود را با مشتریان سهیم می شود. بر اساس این نظام، بانک با مشتریان خود ارتباط نزدیکی داشته و پروژه های مشترکی را با هدف فروش به شخص ثالث ایجاد می کنند.

بر اساس اظهارات دبیر کل شورای عمومی بانکهای اسلامی، ۳۰۰ بانک و مؤسسه اقتصادی اسلامی در سراسر جهان وجود دارد که دارائی های آنها به ۳۰۰ میلیارد دلار می رسد و بیش بینی شده این مقدار تا سال ۲۰۱۳ به یک تریلیون خواهد رسید.

میزان افزایش دارایی بانکهای کشورهای اسلامی طی سالهای ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۳ به طور متوسط ۷/۱۳ درصد افزایش داشته است. اما این میزان طی چند سال گذشته تقریباً دو برابر شده است. مفاد در نظام بانکداری اسلامی ۵۰ درصد در سال ۲۰۰۳ افزایش یافته و بازگشت ارزش خاص آن نیز بیش از ۱۵ درصد افزایش داشته است.

گسترش و رونق بانکداری اسلامی در میان کشورهای اسلامی از یک سو و تقاضای کشورهای غربی مبنی بر تطابق قوانین بانکداری خود با قوانین اسلام از سوی دیگر رشد چشمگیر این نوع نظام مفاد دهی اسلامی را رقم زده است. حرفه بانکداری اسلامی که تقریباً سه دهه پیش آغاز به فعالیت کرده، رشد قابل توجهی داشته و توجه بسیاری از سرمایه گذاران و بانکداران سراسر دنیا را به خود جلب کرده است.

منبع: انترنت

« بانک اسلامی بریتانیا » که در سپتامبر ۲۰۰۴ آغاز به کار کرد، فراتر از شعبات خود در لندن، بیرمنگام و لستر، خدمات پستی و تلفونی به مسلمانان ارایه می دهد و همچنین اخیراً شعبه را در سراسر این کشور تأسیس کرده است. بانک دویچه، بزرگترین بانک آلمان نیز در راستای افزایش مشتریان و جمعیت مسلمانان خدمات خود را بر اساس قوانین اسلامی و قانون شرع ارائه می کند.

بسیاری از شعبات بانکهای مشهور غربی نیز شعبه هایی را در کشورهای اسلامی تأسیس و خدمات خود را با موازین شریعت اسلامی همسان می کنند تا علاوه بر ارایه خدمات، مشتریان بیشتری به دست آورند. در میان این نمونه ها می توان به فعالیت بانک (HSBC) به عنوان یکی از بزرگترین گروه های بانکداری در جهان و سومین بانک بزرگ جهان در مالیزیا اشاره کرد. بانک (Lloyds TBS) نیز بانک بزرگ بریتانیایی است که طی اقدامی منحصر به فرد حساب بانک تازه ای را برای تاجران مسلمان افتتاح کرد تا امکان دسترسی آنها به سایر بانکها نیز گسترده تر شود. در حال حاضر اقتصاد اسلامی در بخش صنعت اقتصاد جهانی، به سرعت رشد می کند.

بانک هانگ سنگ، دومین بانک بزرگ هانگ کانگ که بخشی از بانکداری بزرگ (HSBC) محسوب می شود بخش سرمایه گذارهای اسلامی خود را فعال کرد. هانگ کانگ آخرین منطقه ای است که اخیراً وارد فهرست بلند مؤسسات بین المللی شده که به اقتصاد اسلامی توجه دارند. بیش از آن سیتی گروپ، HSBC، بانک دویچه فعالیت های بانکداری اسلامی خود را توسعه داده اند.

در آسیا اقتصاد اسلامی به سرعت در حال رشد است و مالیزیا تلاش می کند به عنوان یک قطب منطقه ای در این عرصه شناخته شود. اندونزی، تایلند و سنگاپور نیز از دیگر کشورهایی هستند که بخش اقتصاد اسلامی خود را

توضیح بر واژه اقتصاد Economy

نویسنده: معاون مر مطلق عبدالحکیم رامیار

اقتصاد در لغت به معنای میانه روی است که از طریق آن میان دخل، خرج، عاید و مصرف تعادل حفظ می گردد. و در اصطلاح اقتصاد، علم رفاه و آسایش انسان است، که وظیفه تعیین و توزیع موثر منابع نادر و محدود ذخایر و امکانات به خاطر ارضای خواسته های متعدد انسانی را به عهده دارد. علم اقتصاد علميست که از روابط، مناسبات تولیدی و امور مالی افراد و موسسات صنعتی و تجارتي بحث می کند.

در تعريف علم اقتصاد کميابی و انتخاب دو مفهوم اساسی و بنيادی اند که ماهيت اين علم را می سازند. کمبود منابع و امکانات مشکل اقتصادی تمام افراد جهان را چه فقير و يا غنی اند تشکیل می دهد. به همین خاطر است که انسانها برای تأمین احتياجات روبه رشد مختلف خویش به انتخاب درست و موثر نیازمندند. به اینصورت علم اقتصاد به منظور رفع ضروریات و خواسته های تکمیل نا شديني انسانها، علم موثر تهیه امکانات ذخایر و توزیع است. هر جامعه بدون در نظر داشت اینکه چه نوع نظام و یا سیستم اقتصادی دارد در عرصه اقتصاد با سه پرسش آتی روبرو است:

- ۱ - کدام کالا و خدمات تولید شود، از هر کدام چه قدر تولید شود؟
  - ۲ - این خدمات چگونه تولید شود؟
  - ۳ - این کالا و خدمات چه سان توزیع گردد؟
- اساس علم اقتصاد به صورت واقعی با پخش کتاب ثروت ملل توسط پدر علم اقتصاد «آدم سمت» (۱۷۹۰ - ۱۷۲۳ م) گذاشته شد.
- نشر این اثر علم اقتصاد را از سیاست و فلسفه جدا و مستقل ساخت.

قبل از آن اقتصاد جزء از فلسفه و سیاست محسوب می شد. در حدود (۱۵۰) سال بعد از نشر کتاب ثروت ملل در سال ۱۹۳۶ م، «جان مینارد

کنز» با انتشار کتاب تیوری عمومی اشتغال، علم اقتصاد را رشد و توسعه داد. کتاب «کپیتال مارکس» (۱۹۲۴ - ۱۸۱۸ م) که صیغه انتقادی ضد سرمایه داری داشت، علم اقتصاد را نسبت به گذشته غنی و قدرتمند ساخت.

با وسعت زندگی انسانی در پهلوی سایر علوم علم اقتصاد به مثابه علم رفع مشکلات و برابلم های مادی انسانی توسعه زیاد یافته و به شعبات متعددی تقسیم شده است مانند اقتصاد رشته های متفاوت صنعت، زراعت، ترانسپورت، توسعه، تعلیم و تربیه، صحت مخابرات، امور فرهنگی، محیط زیست و غیره، که هر کدام از آنها مسایل مربوط به خویش را در محدوده قوانین اقتصادی مورد مطالعه قرار می دهد.

به شیوه عنعنوی علم اقتصاد به دو شعبه اصلی (دو نوع تحلیل) اقتصاد کلان (اقتصاد کل) (Macroeconomics) و اقتصاد خرد (اقتصاد جز) (microeconomics) نیز تقسیم می شود.

اقتصاد کلان، مسایل، کارکرد ها و قانون مندی های اقتصاد را از دیدگاه وسیع مورد بررسی قرار داده و وضع مادی جامعه را به صورت یک کل بیان می نماید. عرصه کل (تولید ملی) تقاضای کل، نرخ تورم جامعه، نرخ بیکاری، سرمایه گذاری ملی از موضوعات مایکرو اقتصاد است همچنان این بخش اقتصاد مصارف مجموعی، صادرات و واردات انتخاب نظریات عاید ملی، نوسانات اقتصادی و توزیع یول را مورد مطالعه قرار می دهد.

و اقتصاد خرد مسایل مربوط به یک واحد، یک تصدی و یا یک سازمان را مورد بررسی قرار می دهد. درین بعد از علم اقتصاد از یک طرف چگونگی ترکیب عوامل تولید در تصدی تولیدی و تغییرشکل آنها به کالا و عرضه کالا به بازار بررسی شده و از طرف دیگر تصمیمات مصرف کنندگان در ارتباط به خرید کالا یا عدم خرید آن مورد تحلیل قرار داده می شود.

عوامل موثر بر اعتماد مشتریان بانکی

هیچ چیزی به اندازه صداقت، درستی و شفافیت حس اعتماد را تقویت نمی‌کند.

ارایه خدمات اضافی، مکمل می‌تواند به حس اعتماد مشتری کمک شایانی بکند. زمانی که خدمات اضافی و فراتر از سطح خدمات جاری به مشتریان عرضه می‌شود، در مشتری بانک حس مورد توجه قرار گرفتن ایجاد می‌کند و به افزایش سطح اعتماد او به بانک می‌انجامد.

شهرت، اعتبار و نام بانک اثر بسیار زیادی بر روی اعتماد مشتریان دارد. مدیریت بحران، روابط عمومی اثربخش و کارآمد می‌تواند بانک‌ها را در ایجاد و حفظ ذهنیت مثبت نسبت به آنها و حفظ شهرت و اعتبارشان یاری رساند. اعتماد به یک موسسه و بانک خوش‌نام و مطمئن بسیار آرامش‌بخش است که صاحبان سرمایه به شدت به آن توجه دارند. بانک‌ها می‌توانند با تقویت روابط عمومی خود و حساسیت نسبت به وقایع و روندهای جاری در جامعه نسبت به حفاظت از نام و شهرت خود اقدام کنند. در عین حال بر کسی پوشیده نیست که عملکرد درست و درخشان می‌تواند حافظ شهرت و اعتبار بانک باشد. این عامل به خصوص برای بانک‌های خصوصی که از پشتوانه دولتی بودن نیز برخوردار نیستند، بسیار مهم‌تر است. اعتماد به بانک‌ها و موسسات خصوصی هر روز در معرض چالش‌های بسیاری قرار دارد. فراموش نکنیم که اعتماد یک توقع و انتظار مثبت و تا حدودی احساسی است و به مرور زمان شکل می‌گیرد، اما در زمان کوتاهی از میان می‌رود و دلایل و استدلال‌های عقلی و منطقی هم همیشه نمی‌توانند به حفظ آن کمک کنند. پس یک لحظه غفلت از این مسأله می‌تواند صدمات جبران‌ناپذیری را به

اعتماد در هر دوره‌ای از تاریخ کسب و کار، یکی از مفاهیم زیربنایی برای انجام معاملات و مبادلات بوده است. امروز با قوت گرفتن مفاهیمی چون ارتباطات بلندمدت با شرکای تجاری، مشتریان و رقبا، جامعه اطلاعاتی و اقتصاد مبتنی بر خدمات، این مفهوم از اهمیت بیشتری برخوردار شده است.

جلب اعتماد مشتریان در موسسات مالی یکی از فاکتورهای اساسی برای موفقیت این مراکز در عرصه رقابت است و بی‌دلیل نیست که بسیاری از این موسسات موضوع مهم اعتماد را محور فعالیت‌های تبلیغی خود قرار داده‌اند. مشتری برای انجام مبادلات و معاملات بولی نیازمند حس اعتماد است. اعتماد متقابل باعث می‌شود که بسیاری از تعاملات شکل گیرد و ادامه پیدا کند. اما بانک‌ها چگونه می‌توانند به جلب و حفظ اعتماد مشتریان نایل آیند؟ ماهیت خدماتی بودن فعالیت‌های بانکی یکی از مسائلی است که ایجاد اعتماد را با پیچیدگی‌های خاص خود روبه‌رو می‌سازد.

یکی از مهم‌ترین عوامل ارایه اطلاعات صحیح، شفاف و مشوره‌های صادقانه و کارشناسانه است. همزمانی ارایه و دریافت خدمت باعث شده است که نقش این عامل در قضاوت مشتریان از خدمات ارائه شده بسیار مشهود باشد. زمانی که مشتری اطلاعات صحیح را دریافت کرده یا به کمک مشوره‌های تخصصی و صادقانه تصمیمات خود را اتخاذ می‌کند و به درستی اطلاعات و مشوره‌ها بعد از تجربه دریافت خدمت خود پی می‌برد، آنگاه اعتمادش به سازمان و بانک افزایش می‌یابد. قابل ذکر است که

مشتری را نسبت به بانک شکل می‌دهد. هرچه بانک‌ها در خلق تجربیات شیرین و موفق بیروز باشند، می‌توانند بیشتر اعتماد مشتریان خود را جلب کنند. این مسأله باز نشان‌دهنده آن است که ایجاد اعتماد کاری زمان‌بر و طاقت‌فرسا است اما با این حال با موفقیت یا شکست بانک‌ها در عرصه رقابت پیوندی ناگسستنی دارد. شواهد بسیاری در دست است که کارکنان بانک‌ها با ایجاد رابطه دوستانه با مشتریان توانسته‌اند حس اعتماد را در مشتریان خود ایجاد کنند. مدیران بانک‌ها باید بیش از پیش به عوامل موثر بر آن بیندیشند و از پتانسیل‌های آن استفاده بیشتری نمایند. مشتریان امروزه خواستار رفتار منحصر به فرد و صمیمانه هستند. صمیمیت اعتماد خلق می‌کند و بالعکس شنیدن صدای مشتری و جوابگویی به آن به خصوص به شکایات و انتقادات می‌تواند حس اعتماد را تقویت کند. وقتی مشتری بانک از نارسایی‌ها سخن می‌گوید و آن را مطرح می‌کند اگر احساس کند که صدای او شنیده شده و به او پاسخ مناسب داده شده است، می‌تواند با اعتماد و اطمینان خاطر بیشتری به بانک برای رفع نواقص و نارسایی‌ها کمک کند. ایجاد اعتماد بستر شکل‌گیری یک ارتباط بلندمدت با مشتریان است. ایجاد و حفظ آن یک ضرورت است نه یک انتخاب. اما امروزه قادریم تا با بهره‌گیری از مفاهیم جدیدی همچون «بازاریابی اعتمادی» و استفاده از پتانسیل‌های روابط عمومی علمی و کارآمد و آموزش و پرورش کارکنان اعتماد مشتریان را به بانک بیش از پیش جلب کنیم.

در این عرصه بانک‌ها و موسسات مالی خصوصی بیش از دیگران نیازمند توجه به این موضوع هستند چرا که اعتماد مشتریان پشتوانه اصلی بقای آنها در کسب و کار است.

منبع: اینترنت

بانک‌ها و موسسات مالی خصوصی تحمیل کند. حس اعتمادی که کارکنان با رفتار و تخصص خود می‌توانند به مشتریان القا کنند یکی از موضوعاتی است که باید مورد توجه ویژه قرار گیرد. مشتری که با رفتار حرفه‌ای کارکنان چه به لحاظ برخورد، رفتار و مسائل روانشناختی و چه به لحاظ عملکرد در حوزه وظایف مواجه می‌شود، ناخودآگاه حس اعتمادش به سیستم نیز برانگیخته می‌شود. اعتماد و اطمینان حاصل می‌کند که سیستمی که کارکنانی با این قدرت و توانایی دارد، نمی‌تواند سیستمی ناکارآمد باشد و قابل اعتماد خواهد بود.

حفظ نظم و ترتیب از دیگر عوامل مورد اشاره است. مشتری که با شعبه‌ای تمیز، شیک و مرتب برخورد می‌کند این ذهنیت برای او ایجاد می‌شود که از پول و سرمایه او هم این چنین مراقبت می‌شود.

موسسات خدماتی سعی بر آن دارند تا با ملموس کردن خدمات خود به جلب توجه و اعتماد مشتریان نائل آیند. ایجاد نظم و ترتیب می‌تواند به القای حس اعتماد کمک کند.

مشتریان بانک‌ها در هر مراجعه به بانک تجربه‌ای منحصر به فرد را می‌اندوزند. مجموع این تجربیات ذهنیت

چگونگی حفظ مشتریان انترنتی

تهیه کننده: ضیاء صبور

اینترنت به طور اساسی محیطی کاملاً متفاوت را برای تجارت ارایه کرده است. این پدیده (اینترنت) بر ایجاد رابطه با مشتریان و حفظ آنها اثر متفاوتی دارد. از یک سو شرکتها را وارد عرصه ای جهانی می کند و به آنها این امکان را می دهد تا مشتریان را به سرعت و با کمترین هزینه جذب کنند و از سوی دیگر صنعت را با رقابت روزافزون روبرو می سازد. در نتیجه روند حفظ مشتری را برای مدتی طولانی دشوار می سازد. مزایای زیر، رقابت را در محیط تجارت الکترونیک افزایش داده و حفظ مشتری را دشوار می کند:

۱ - کاهش هزینه های جستجوی اطلاعات:

با استفاده از فناوری خاص شبکه، مانند عاملان هوشمند، مشتریان می توانند اطلاعات مورد نیاز برای تصمیمات خود را با کمترین زمان و هزینه به دست آورند. به طور

مثال، یک مشتری می تواند از وب سایت «ISBN.NU» برای جستجوی سریع و مقایسه قیمت کتابها استفاده و از ارزانترین کتابفروشی اینترنتی خرید کند.

۲ - کاهش موانع برای ورود به شبکه:

اینترنت در بسیاری از صنایع، موانع ورود را کاهش داده و درها را به سوی تازه واردان گشوده است. از آنجایی که کل شبکه بر اساس یک فناوری بنا شده است، وب سایت ها می توانند به راحتی تقلید و یا کاپی شوند. امروزه شرکت های کوچک از طریق اینترنت می توانند به خرید و فروش ملکیت بپردازند. شرکت های مذکور می توانند خدماتی با همان خصوصیات به استفاده کنندگان خود ارایه کنند. رقبای جدید می توانند با یادگیری از کسانی که در این عرصه هستند و با استفاده از جدیدترین فناوری از آنها پیشی بگیرند.

۳ - کاهش تفاوت میان شرکتها:

علاوه بر دو عامل قبلی، «وبسایت» (شبکه) می تواند به طور قابل توجهی تفاوت یک شرکت را با دیگران کاهش دهد. تصور کنید که کسب و کاری جدید، خواستار سرمایه گذاری بر روی وب سایت خود باشد؛ این سایت باید با هزاران سایت دیگر رقابت کند که خدمات مشابهی را ارائه می دهند. ایجاد تفاوت و تمایز بسیار مشکل است زیرا شرکت های دیگر می توانند به سرعت از آن تقلید کنند.

اهمیت حفظ مشتری برای کسب و کارهایی که از طریق وبسایت اداره می گردند، روز به روز بیشتر می شود زیرا مشتریان، نقش دوگانه را بازی می کنند.

نگهداری موثر استفاده کنندگان نهایی موجب افزایش وسعت و شهرت سایت می شود. استفاده کنندگان اینترنتی علاقه مند هستند تا به گروه های بزرگتری بپیوندند و از سایت های موفق تر بازدید کنند آنها تصور می کنند که این سایت ها معتبرتر بوده و منافع اقتصادی بیشتری را فراهم می آورند و همچنین خدمات بهتری را مطابق نظر مشتری (که ناشی از تکنیک پیشرفته و جامع آنها است) پیشنهاد می کنند. آنها نگران این هستند که متضرر شده و مجبور به ترک آن سایت و پرداخت هزینه های جابه جایی باشند. در صورت حفظ موثر مصرف کنندگان، کسب و کار مربوطه به دلایل زیر به سودآوری دست خواهند یافت:

۱ - مشتریانی که همراه شرکت باقی می مانند، به دلیل رضایت از خدمات شرکت بیشتر از مشتریان کوتاه مدت از انواع خدمات شرکت استفاده می کنند.

۲ - شرکت بانوجه به اثرات منحنی تجربه و جذب هزینه های تملک و تاسیس می تواند به نحو موثرتری منابع را برای خدمات رسانی به این مشتریان تخصیص دهد.

۳ - مشتریان بلندمدت به دلیل اینکه برای رابطه خود با شرکت ارزش قابلند، حاضرند برای خدمات آن هزینه بیشتری بپردازند به طور مثال مشخص شده است که

منفعت کارت های اعتباری خریداری شده توسط مشتریان ده ساله به طور متوسط سه برابر بیشتر از مشتریان پنج ساله بوده است.

به منظور مشخص کردن استراتژی حفظ مشتری، ابعاد رفتاری و هدف گذاری مشتریان بانک اینترنتی یکی از بزرگترین موسسات مالی آمریکا مورد مطالعه قرار گرفت. این بانک شبکه گسترده در سطح ملی و یک پایگاه اطلاعاتی از مشتریان جزء خود داشت. سیستم بانکی اینترنتی این شرکت در اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی راه اندازی شد. نمونه ای از اسامی مشتریان به طور تصادفی از پایگاه اطلاعاتی انتخاب گردید و از طریق ایمیل پرسشنامه های ارزیابی برای دو گروه مشتریان فعلی و سابق بانک ارسال گردید.

پس از تجزیه و تحلیل کمی و کیفی داده های تحقیق مذکور، چند نتیجه جالب به دست آمد که کسب و کارهای اینترنتی می توانند برای ایجاد ابتکار عمل در حفظ مشتریان خود از آنها استفاده کنند. از آن جایی که این ارزیابی بر روی اسامی اشخاص معینی در یک بانک اینترنتی خاص انجام پذیرفته است، متخصصان سیستم های اطلاعاتی و دیگر خوانندگان این تحقیق برای عمومیت دادن این یافته ها به کل صنعت تجارت الکترونیک باید با احتیاط برخورد کنند و آن را به صورت رهنمودهای کلی در نظر بگیرند.

شاید مهمترین یافته در این مطالعه این باشد که هرگونه تلاش برای حفظ مشتریان اینترنتی باید با طبقه بندی کاربران براساس مهارتهای تکنولوژی آنها انجام پذیرد.

اهمیت این یافته در کمک به تجارتي است که با ابتکار عمل بر روی حفظ گروه مناسبی از مشتریان تمرکز داشته باشد. و احتمالاً این کار با هزینه اندکی انجام شود. نمونه ها را به دو گروه مشخص استفاده کنندگان حرفه ای و مبتدی طبقه بندی کردیم. استفاده کنندگان حرفه ای آن دسته از مشتریانی هستند که بیشترین اطلاعات را درباره

تحقیقات نشان داد که استفاده کنندگان مبتدی به علت مشکلات ساده تکنولوژیک مانند عدم تطابق نرم افزارها و یا فراموش کردن رمز عبور در عملیات بانکی اینترنتی دچار مشکل میشوند.

اگر به این کاربران اطلاعات یا کمک مورد نیاز ارایه می شد احتمالاً به استفاده از سیستم ادامه می دادند. از طرف دیگر استفاده کنندگان حرفه ای به علت اینکه تجربیات عملیات بانکی اینترنتی آنها انتظاراتشان را از نظر خصوصیات عملکرد کیفیت و هزینه برآورده نساخته بود تمایلی به استفاده از آن نداشتند. آنها موارد متعددی را برای خاتمه استفاده از خدمات، گزارش کرده اند که سرعت پایین اینترنت و مشکلات عملیات انتقال به نرم افزار (سافت ویر) شخصی آنها را دربرمی گیرد. برای حفظ این مشتریان باید عملیات تجاری به گونه باشد که از طریق رفع موارد مذکور، انتظارات آنها را برآورده سازند.

اینترنت داشته و نیازمند سرویس های مالی پیشرفته تری هستند. استفاده کنندگان حرفه ای از سیستم بانکی اینترنتی برای انجام کارهای پیچیده تری نظیر پرداخت صورتحساب و یا مدیریت وضعیت مالی خود استفاده می کنند. همچنین مشخص گردید که علی رغم نگرانی استفاده کنندگان حرفه ای در مورد سیستم، اغلب آنها به استفاده از سیستم بانکی اینترنتی ادامه دادند.

استفاده کنندگان مبتدی کسانی هستند که تجربه ای در مورد اینترنت ندارند. این دسته استفاده کنندگان از سیستم بانک اینترنتی برای کارهای ساده مانند دسترسی به حساب خود استفاده می کنند. در این تحقیق مشخص شد که هر گروه مشکلات مختلف و مهمتر از آن دلایل متفاوتی برای استفاده نکردن از خدمات دارند. تفکیک مشتریان به دو گروه، این امکان را می دهد که علل مختلف به دقت شناسایی شده و در نهایت نیازهای مختلف آنها به منظور جلوگیری از عدم استفاده خدمات بانک اینترنتی مورد بررسی قرار گیرد.

غضنفر گروپ

البيوم

GHAZANFAR BANK MONTHLY

ماهنامه غضنفر بانک - سال اول - شماره دوم - ثور ۱۳۸۸

محافظہ گوجرانو

الاجواء

GHAZANFAR BANK MONTHLY

۳۷

ماہنامہ عبیدر بانک سال اول - شماره سوم - نور ۱۳۸۸

تجارت الکترونیکی در کشورهای در حال توسعه

در حال توسعه وجود دارد. آیا این فناوری ها به کشورهای در حال توسعه فرصت می دهد بدون طی کردن گامهایی خاص در توسعه زیر ساخت ، جهشی به پیشرفت داشته باشند؟ یا فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی در عمل موجب گسترش بیش از پیش شکاف عظیم دیجیتالی میان کشورهای های توسعه یافته و در حال توسعه خواهد شد؟ اجلاس جهانی جامعه اطلاعاتی (WSIS) به (ICT) به عنوان فناوری های بهبود دهنده کیفیت زندگی شهروندان کشورهای در حال توسعه می نگرد. در حالی که «بیل گیتس» معتقد است تا زمانی که نیازهای ابتدایی کشورهای در حال توسعه از قبیل آب سالم ، بهداشت و تحصیلات برآورده نشوند ، (ICT) اثراتی ناچیز بر زندگی مردم خواهند داشت. با وجود این عدم توافق ، حقیقت اینست که در صورت وجود زیرساخت های پایه ای ارتباطی گزینه هایی برای استفاده از تجارت الکترونیکی در کشورهای در حال توسعه وجود دارد. این مقاله به کاوش در فرصت های بالقوه این فناوری ها پرداخته و موانعی که با آن رو برو هستند را مورد توجه قرار می دهد.

تجارت الکترونیکی شامل خرید و فروش کالا و خدمات در یک بازار الکترونیکی و همچنین خدمت رسانی به مشتریان ، همکاری با شرکای تجاری است. تجارت الکترونیکی ممکن است میان

دسترسی به اینترنت در کشورهای در حال توسعه به سرعت در حال رشد است. این کشورها تا پایان سال ۲۰۰۳ ، یک سوم کاربرد اینترنتی سراسر جهان را داشته اند و این نرخ رشد روز به روز سریعتر می شود. در سالهای ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۳ کشورهای در حال توسعه ، سهم خود از اینترنت را پنجاه درصد افزایش داده اند. این امر موجب شده است مفسرانی چون بانک جهانی ادعا کنند که تلاش برای از بین بردن شکاف دیجیتالی دیگر موضوعیت ندارد. با این حال هنوز هم اکثر مردم این کشورها به اینترنت دسترسی ندارند. به عنوان مثال قاره آفریقا با ۹۰۰ میلیون جمعیت ، با داشتن کمتر از ۲ درصد دسترسی به اینترنت ، پایینترین نرخ را در سراسر جهان دارد. تجارت الکترونیکی ، دولت الکترونیکی و تجارت سیار فرصت های مناسبی پیش روی کشورهای در حال توسعه قرار داده اند اما سرعت پذیرش آنها به دلیل مشکلات فنی ، فرهنگی ، اقتصادی ، سیاسی و حقوقی کند خواهد بود. تفاوت در آمادگی الکترونیکی و موانع مرتبط با آن در راه تجارت الکترونیکی موجب بروز تفاوتی قابل توجه میان مناطق مختلف جهان ، کشورهای هر منطقه ، مناطق شهری و دهات هر کشور شده است.

عقاید متفاوتی در مورد مزایای استفاده از فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی (ICTs) در کشورهای

ناشی از نفوذ پایین تیلیفون ثابت وجود دارد.

قاره آفریقا:

قاره آفریقا با داشتن تنها ۱/۴ درصد دسترسی به اینترنت در مقایسه با ارقام ۵۰ درصدی کشورهای پیشرفته تر دارای عمیق ترین شکاف دیجیتال است. با این حال هم اکنون ارتباط محلی با اینترنت در تمامی پایتخت های آفریقایی در دسترس است. تجارت الکترونیک میان مراکز تجاری (B2B) در آفریقای جنوبی در حال گسترش است ولی در سایر کشورهای این قاره توسعه بسیار محدود بوده است. در حوزه تجارت مرکز مصرف کننده (B2C) هم داستانهای موفقیت آمیزی، به ویژه در حوزه صنایع دستی سنتی، که اینترنت فرصت دستیابی به بازار جهانی آفریقایی های مقیم خارج را فراهم می کند، وجود دارد.

قاره آسیا:

آسیا در میان کشورهای در حال توسعه از لحاظ پذیرش تجارت الکترونیک در ردیف اول قرار دارد. بخشی از این بخاطر آمار جمعیت آن است اما علاوه بر این سازمانها نیز نسبت به سایر کشورهای در حال توسعه گرایش بیشتری برای حضور در جریان تجارت جهانی دارند. به طور

دو مرکز تجاری یا میان یک مرکز تجاری و مشتریانش صورت گیرد.

دولت الکترونیک عبارت است از کاربرد فناوری های تجارت الکترونیک در بخش عمومی. توسعه دولت الکترونیک فرصت های بالقوه زیادی برای بهبود خدمت رسانی به شهروندان پیش روی دولت های سراسر جهان قرار داده است. حرکت به سمت دولت الکترونیک مزایای خاصی نیز برای کشورهای در حال توسعه که در تعامل با شهروندانشان از طریق کانال های ارتباطی سنتی با مشکل مواجه اند، فراهم می آورد.

تجارت سیار فرصتی برای دور زدن (Bypassing) زیرساخت های ارتباطی زمینی ناکافی فراهم می آورد. تعداد استفاده کنندگان موبایل از ۵۰ میلیون در سال ۱۹۹۸ به ۱/۳ میلیارد در سال ۲۰۰۴ رسیده است. فناوری های بی سیم (Wireless) حتی در مناطق نسبتاً کم درآمد هم ایجاد شده اند. با استفاده از کارت های پیش پرداخت می توان بدون قبولی در بررسی ارزش اعتبار اجازه دسترسی به این شبکه ها را بدست آورد. قاره آفریقا در انتهای سال ۲۰۰۳، بیش از ۵۰ میلیون استفاده کننده موبایل داشته است در حالی که تعداد مشترکین تیلیفون دیجیتال در ۲۵/۱ میلیون نفر متوقف مانده است. گرایشات مشابهی در آسیا و آمریکای لاتین برای استفاده از موبایل به منظور غلبه بر مشکلات

توسط شرکت های بزرگ چندملیتی در بخش
موتورسازی مورد استفاده قرار می گیرد.

خاور میانه:

تعداد استفاده کنندگان از اینترنت در خاور میانه
به سرعت در حال رشد است و در این میان
بیشترین تقاضا مربوط به اینترنت و ایمیل است.
تنها تعداد کمی شرکت بزرگ، تجارت الکترونیک
میان مراکز را پذیرفته اند.

آمریکای شمالی / اروپا / اقیانوسیه:

در جهان توسعه یافته هم رشد اینترنت ادامه
دارد. مطابق گزارش (Forrester Research Inc)
حوزه تجارت میان مراکز رشد سریعتر دارد.
در حالی که پیش بینی می شود تا پایان سال
۲۰۰۶ ، ۲۶ درصد تجارت میان مراکز ایالات
متحده به صورت آنلاین صورت گیرد . تجارت
الکترونیک بنگاه-مصرف کننده تنها در برخی از بخش ها
چون نرم افزار ، موسیقی و خدمات مسافرتی پیشرفت
قابل ملاحظه خواهد داشت.

منبع : انترنت

خاص تولید کنندگان از طرف مشتریانشان در
کشورهای توسعه یافته برای پذیرش تجارت
الکترونیک ، تحت فشار قرار دارند. چین بزرگترین
بازار بالقوه تجارت الکترونیک را دارد و اکنون به
عنوان یکی از ۵ کشور برتر جهان در زمینه
استفاده از اینترنت مطرح است. در حالی که
بسیاری از چینی ها برای نخستین بار آنلاین می
شوند ، نزدیک به ۲۰ درصدشان حداقل یک
خرید اینترنتی داشته اند.

آمریکای لاتین:

چهار کشور آرژانتین، برزیل، شیلی و مکزیک ،
دو سوم استفاده از اینترنت این منطقه را در اختیار
دارند. بیشتر استفاده های تجاری شامل جستجو
برای برقراری تماس و جمع آوری اطلاعات می
شود. اما تجارت الکترونیک بنگاه-مصرف کننده با
فروشگاه های آنلاین موثر، خدمات مسافرتی ، نرم
افزار ، سخت افزار و بانکداری با بیشترین منافع،
در حال رشد است. تجارت میان مراکز نیز بیشتر

کنفرانس هالند

کنفرانس بین المللی هالند تحت عنوان «آینده افغانستان» با شرکت حدود هشتاد کشور به شمول کشورهای همسایه افغانستان در تاریخ ۱۱ حمل ۱۳۸۸ خورشیدی در کشور هالند برگزار شد. حفظ امنیت، توسعه و رشد اقتصادی و کشاورزی افغانستان، بازسازی راههای مواصلاتی، مبارزه علیه هراس افکنی، حفظ و رعایت حقوق بشر و به ویژه حقوق زنان در سرفهرست آجندای این کنفرانس قرار داشت.

در این جلسه تلاش به عمل آمد تا راه های حل مشکلات افغانستان از طریق همکاری های منطقه یی بررسی گردد.

حامد کرزی، رئیس جمهور کشور در این کنفرانس گفت: بدون همکاری صادقانه کشور های همسایه، در مورد حل مشکلات افغانستان به نتایج مطلوب دست نخواهیم یافت.

خانم هیلاری کلینتون نخستین سخنران این کنفرانس به حل مسأله افغانستان از راه دیپلماتیک و بازسازی این کشور تاکید کرد.

بان کی مون، سرمنشی سازمان ملل متحد در این کنفرانس ضمن حمایت از استراتژی جدید امریکا برای افغانستان و پاکستان، تقویه نیروهای اردوی ملی و پولیس ملی را تنها راه تامین صلح دایمی در افغانستان قلمداد کرد تا زمینه بازسازی افغانستان برای جامعه جهانی مساعد گردد.

هرچند که هدف از برگزاری کنفرانس هالند تعهد کمک های جدید جامعه جهانی برای افغانستان نبود، اما با آنهم کمک های جدیدی از سوی جامعه بین المللی برای بازسازی افغانستان وعده شد. مسؤول روابط خارجی اتحادیه اروپا در حاشیه این کنفرانس از کمک ۶۰ میلیون یورو برای بازسازی افغانستان خبر داد. در همین حال سرمنشی ناتو نیز پیش از تدویر این کنفرانس گفته بود که تلاش دارد تا صندوق اعانه را برای حمایت از اردوی ملی افغانستان ایجاد کند و از طریق آن هرسال دو میلیارد دالر برای افزایش و تجهیز اردوی ملی کمک شود.

تجدید نظر در قانون اساسی مالیزیا

به حمایت از بانک های اسلامی

به گزارش خبرگزاری تقریب، «زیتی اختر عزیز» رئیس بانک مرکزی مالیزیا روز جمعه ۲۸ ماه حمل ۱۳۸۸ اعلام کرد: برای کمک به بانکداری اسلامی و مشکلات قضایی مربوط به بانک های اسلامی در این کشور، قانون جدید بانکداری به مجلس این کشور ارایه شده است تا به تصویب برسد.

همچنین برای رسیدگی به دعاوی مربوط به سرمایه گذاری اسلامی در این کشور قانون خاصی وجود ندارد و قضات مالیزیا برای رسیدگی به دعاوی با مشکلاتی روبه رو هستند.

استادان دانشگاه و وکلای خارتوالی مالیزیا پیشنهاد داده اند که دولت مالیزیا قضات مجربی را نیز برای رسیدگی به دعاوی مربوط به سرمایه گذاری اسلامی در این کشور تعیین کند.

به گزارش رویترز، مالیزیا دارای یکی از بزرگترین بازار اوراق بهادار اسلامی "صکوک" در جهان است و در تلاش است که به مرکز جهانی فعالیت های بانکداری و سرمایه گذاری اسلامی تبدیل شود.

کشور مالیزیا برای حمایت از بانک های اسلامی در صدد شده است تا قانون اساسی کشورش را تغییر دهد.

توافق دولت و سازمانهای کمک کننده بر مصرف کمک ها از طریق بودجه ملی

داکتر عمر زاخیلوال وزیر مالیه گفته است در جلسه ای که ماه گذشته در مقر وزارت خارجه کشور برگزار شد، با کشورها و سازمانهای کمک کننده به توافق رسیده اند که بیشترین قسمت کمکهای خارجی پس از این از طریق بودجه ملی کشور مصرف شود.

نشست نمایندگان کشورها و سازمانهای کمک کننده با حضور مقامهای دولت افغانستان، که به عنوان «شورای مشترک نظارت و هماهنگی» یاد می شود، هر سه ماه یک بار برگزار می گردد و نشست اخیر یازدهمین نشست این شورا بود.

در این نشست قرار شد صد میلیون دالر کمک برای تطبیق طرحهای توسعه کشاورزی به ویژه توزیع گندم بذری به دهاقین و ارایه وامهای کوچک به آنان به وزارت زراعت کمک صورت گیرد.

برخی از نهاد های خارجی مانند «آژانس توسعه بین المللی آمریکا»، «جی تی زید، نهاد آلمانی»، «جایکا»، نهاد جاپانی»، «بانک جهانی»، «بانک توسعه آسیایی» و نهاد ها و سازمانهای دیگر در کشور برنامه های ویژه اقتصادی و عمرانی را طراحی و اجرا می کنند.

لافزایش در آمد داخلی کشور

داکتر عمر زاخیلوال وزیر مالیه می گوید در آمد داخلی کشور در سال گذشته خورشیدی به بیش از ۴۱ میلیارد افغانی رسیده است و این رقم ۲۳ در صد افزایش را نسبت به سال قبل نشان می دهد.

وزیر مالیه کشور، ایجاد اصلاحات در گمرک ها و عملی شدن قوانین جدید گمرکی را از دلایلی افزایش در آمد داخلی کشور اعلام کرده است.

طبق گزارش وزارت مالیه، وزارت های خارجه و مخابرات در سال گذشته بیشترین در آمد را داشته اند.

این در حالی است که ۵۰ درصد بودجه عادی کشور از کمک های جامعه جهانی تامین می شود وزارت مالیه می گوید تلاش خواهد کرد هر چه زود تر کل بودجه عادی را از در آمد های داخلی تامین کند.

وزارت مالیه نبود ظرفیت کاری و فساد اداری را از مهم ترین چالشهایی فرا راه خود کفایی بودجه عادی کشور اعلام کرد و تأکید نمود که افغانستان تا سال آینده قادر خواهد شد تا بودجه عادی خود را از در آمد های داخلی تامین کند.

سیاست در خانواده غضنفر

نویسنده: محمد امین متین اندخویی
قسمت دوم

شاه ولی خان

کارکردهای شاه ولی خان را به عنوان حاکم اندخوی
اجمالاً بررسی می‌نمایم:

نیا و پدرش در سده های دوازدهم و سیزدهم قمری
والی بلخ و حاکم اندخوی بودند. شاه ولی خان پس از
آن که پدر را از دست داده بر مسند امارت اندخوی
نکبه زد، وی نخست به وحدت جمعی توجه کرد. از
طریق عزل کارمندان ناشایسته و نصب مهره های کار
آزموده به تنظیم امور دیوانی پرداخت. همچنان در
رشد صنایع دستی، امور کشاورزی، تجارت، بهبود

مولف عمده التواریخ خاقانی، موصوف را از واپسین
فرزندان رحمت الله خان وانمود کرده دوره امارتش را
بین (۱۲۳۹ تا ۱۲۶۷) قمری ذکر می کند.

چون ختم حیات رحمت الله خان ۱۲۰۴ قمری
صراحت یافته است. بناءً اذعان می گردد، قبل از شاه
ولی خان تنی چند از برادرانش جانشین پدر شده
باشند از کسانی که در فاصله ۱۲۳۹ تا ۱۲۰۴ قمری
این مسؤولیت خطیر را افزون بر شاه ولی خان به
دوش کشیده اند، نام گرفته نشده است. ناگزیر

نماید مع الاسف بنا بر معاذیر صحی جایگاه امارت را به پسرش میرغزنفرخان وا گذاشته خود راهی ابدیت گردید.

میرغزنفرخان

ابن شاه ولی خان در سال ۱۲۶۷ قمری برمسند خان نشینی اندخوی نشست. او مرد مدبر و کارآگاه بود. در انجام امور روش حکومت داری پیشینیان را پی گرفت. ایجاد روابط حسنه با حکام همجوار، رشد پدیده های فرهنگی، ابتکار عمل در داد و ستد ایده عالی انسانی او را شکل بندی می کند.

او پس از آن که به گسترش حاکمیت سیاسی دست یافت در کارهای عمرانی بیشتر متوجه شده برنامه احیا و حراست اماکن متبرک را از فروریزی روی دست گرفت. قسماً به بازسازی ساختمان های متروک، حصار تاریخی اندخوی و بالا حصار اهتمام ورزید تا مقر خود را نسبت داشتن استحکامات نیرومند نظامی حصار مذکور، در آنجا جاگزین سازد. تعداد موظفین امارت به چهار صد مردان کارآموده بالغ می گردید. که زیر القاب بیک، ده باشی و صدباشی در داخل و خارج از ساختمان بالاحصار به ماموریت های مشخصی توظیف بودند. در راس مجموع ساختار نظامی و ملکی امارت میرغزنفر خان به حیث سالار اندخوی مسؤولیت بزرگی را به دوش داشت.

وضع اجتماعی مساعی دامنه داری مبذول داشت. چنانچه تعدادی از شایقین علوم عقیدتی طی برنامه جداگانه عازم بخارا شده و پس از یکدوره تحصیلات عالی همراه با توشه های علمی به وطن برمی گردند. استخدام ایشان به خاطر تدریس تعلیمات ارزشمند اسلامی در مدرسه بابای ولی (ع) و تلاش دلسوزانه مدرسین مذکور به ارتقای سطح تعلیمی دانش آموزان تأثیر خوبی برجای گذاشت.

بدینگونه به تدریج وضع اجتماعی اندخوی به سوی آرامش و شکوفایی به پیش می رفت. چشم حسود روزگار مشاهده پس منظر درخشان این بالندگی را نتوانست تحمل کند. گروهی از ستیزه جویان را که به جرم اخاذی از نهاد های کلیدی برکنار شده بودند، در جنب مشتی از اجیران گماشته شده که با برانداختن شاه ولی خان به حاکمیت سیاسی دست یابند. این سیه دلان از بسیج همگانی مردم غافل بودند که شاه ولی خان یکجا با نیروی دفاعی صفوف نامقدس ماجراجویان را در مرزهای جنوبی اندخوی درهم کوفت. نبرد به نفع امارت پایان یافت. شاه ولی خان با گردن افراشته به شهر بازگشت. دلاورانی که در این درگیری رویاروی از خود شهامت نشان داده بودند به نوازش گرفت. دیری نگذشت روال زندگی مردم که اندکی به تشتت گراییده بود به حال عادی برگشت.

شاه ولی خان بر آن بود در روشنایی فضای صلح آمیز سریعتر کار کند و کاستی های گذشته را جبران

غضنفرخان در چنین ساختاری تواسته است اندخوی را مانند خوارزم و قندوز به گونه‌ی خان نشینی مستقل اداره کند.

اندخوی تا سده نوزدهم میلادی (۱۸۴۰م) به سرنوشت خود حاکم همچنان سمت مرکزیت اوزبیکها را دارا بوده عواید مالیاتی را در تصرف خود داشته است اما تفتین معاندین تشنج اوضاع را دامن زد و از اثر ضدیتهای ستیزه گران زندگی مردم رو به وخامت گذاشت که به سلسله ملاحظات بی شرمانه اجانب باری مرزهای اندخوی توسط نیروی معترض یارمحمد خان والی هرات مدت چهار ماه به محاصره کشیده شد و شهر با وصف مقاومت پایدار مردم سقوط کرد و دارایی عامه تاراج گردید غضنفرخان در این موقع حساس از برده باری و تعقل کار گرفته به صلح گرایید. این برخورد بخردانه غضنفرخان ازمصایب جنگ کاسته روابط امارت اندخوی را با حکومت مرکزی تحکیم بخشید و ادامه پیوند حسنه، ثمره گوارایی در پی داشت.

ادامه دارد...

برمینای اشارات خبره گان، غضنفر خان علی الرغم سخت گیری در امور نظامی و سیاسی از مظلومان دلجویی می کرد تهی دستان را نوازش می داد. اغلب به نهادهای درسی سری زده استعدادهای شگوفا را به نوازش می گرفت. همچنان گرایش گرم او به مطالعه و خواندن و نوشتن آثار ابداعی به زبان مادری اش (ترکی چغتایی) قابل یادآوریست. که گهگاهی بدیعه سرایان هم روزگارش به اشاره موصوف به انشاء مطالب مفید دست یازیده اند.

ترجمه کتاب روضه الواعظین در زمینه مثال برجسته است. اثر مزبور را نویسندگان بخاری به سال ۱۲۷۷ قمری تالیف نموده و ملارجیم نیاز نیازی خان چهار باغی آن را بر مینای هدایت میر غضنفرخان به زبان و ادبیات ترکی اوزبیکی به نثر شیوا برگردانیده است.

از قول صاحب نظری استنباط می گردد که در زمان امارت میر غضنفرخان، اندخوی دارای بیش از پنجاه هزار نفوس بوده، از جمله پانزده هزار تن از اهالی مشتمل براوزبیکها و ترکمن های آل علی و چند خانواده محدود تاجیکها در شهر در دوهزار منزل رهایشی به سر می برند و بیشتر از هشت هزار چادرنشین در مناطق همجوار زندگی بدوی داشته اند.

سیمینار منطقه ای زن از دیدگاه قرآن کریم

حقوقی آنان از دیدگاه قرآن عنوان کرد و افزود: خوشبختانه اکنون زنان کشور به یک سلسله حقوق مدنی شان دست یافته اند. وی سیمینار مذکور را برای ایجاد صمیمیت، اخوت و وحدت میان زنان کشورهای منطقه بسیار مؤثر خواند و علاوه نمود که قرآن یگانه قانون نجات انسانها از بدبختی هاست و در این کتاب مقدس مقام زن بسیار گرامی و ظلم بر زنان ناروا دانسته شده است.

معاون سر محقق عبدالباری راشد رئیس اکادمی علوم در قسمتی از سخنان خود گفته است: قرآن با تثبیت جایگاه اصلی زن در هستی بر شاخص برتری میان انسانها یعنی اصل تقوی تأکید می دارد، نه بر جنس، رنگ، قوم، زبان و نژاد. و با تاسی از همین اصل است که خدای بزرگ دو گونه از زنان را در تاریخ بشر مثال می آورد. یکی اسوه های حسنه چون آل عمران، مریم، آسیه (زن فرعون)، بلقیس ملکه سبا و ... و دیگر چهره های سیئه تاریخ مانند زن حضرت لوط(ع) و زن حضرت نوح (ع).

سیمینار منطقه ای زن از دیدگاه قرآن کریم به ابتکار وزارت امور زنان و بنیاد علمی و پژوهشی علامه شهید سید اسماعیل بلخی و به اشتراک محمد کریم خلیلی معاون دوم ریاست جمهوری، حسن بانو غضنفر وزیر امور زنان، خانم صدیقه بلخی، عبدالباری راشد رئیس اکادمی علوم، اعضای پارلمان، شمار زیادی از دانشمندان کشورهای ایران، تاجیکستان و هندوستان در تاریخ ۱۶ ثور ۱۳۸۸ به مدت دو روز در کابل برگزار شد.

محمد کریم خلیلی معاون دوم رئیس جمهور در سخنان خود در این سیمینار گفته است: برگزاری چنین سیمینارهایی برای زنان کشورهای که سالهای متمادی رنج کشیده و در حاشیه اجتماع نگهداشته شده اند، از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

دکتور حسن بانو غضنفر وزیر امور زنان هدف از تدویر این سیمینار را رشد فعالیت های اجتماعی زنان، تنویر افکار عمومی در مورد مقام زن و تثبیت جایگاه

امام یحیی بخاری امام مسجد جامع دهلی کشور هندوستان شرکت کننده دیگران سیمینار در قسمتی از مقاله خود گفته است: ما نباید تنها به نگهداری قرآن در منازل خود بسنده کنیم بلکه باید قرآن را بخوانیم، محتوای آن را درک و به احکام آن عمل کنیم.

خانم ضرفا رحمانی از کشور تاجیکستان در قسمتی از مقاله خود گفته است: از دیدگاه قرآن زنان و مردان از حقوق مساوی برخوردارند، هیچ جامعه و کشوری نیست که زنان در آن نقشی نداشته باشند.

این سیمینار نخستین سیمینار منطقه ای زن از دیدگاه قرآن می باشد که افتخار برگزاری آن را افغانستان کسب کرد و در قطعنامه ای که در پایان کار دو روزه این سیمینار صادر شده است، قرار شد چنین سیمینارهایی در دیگر کشورهای اسلامی نیز برگزار گردد.

وی افزود: وضع زنان کشور به تناسب سطح تربیت اخلاقی و اسلامی شوهران شان فرق می کند. که بعد از یک سروی عمومی وضعیت زنان کشور را به سه گروه تصنیف کرده است.

۱- زنانی که در قید نگاه مردان مؤمن، مهذب و سلیم قرار می گیرند.

۲- زنانی که در حباله نکاح عامه مردان که از سلامت و ایماننداری نسبی بهره مند اند در میابند.

۳- زنانی که در چنگ انسانهای ناسالم و فاقد تربیت اسلامی و خانوادگی می افتند.

فاطمه رهبر نماینده شورای اسلامی ایران یکی از شرکت کنندگان این سیمینار گفته است: در قرآن .. آیه در مورد زنان موجود است که دربرگیرنده حقوق و فعالیت های اجتماعی، سیاسی، عبادی و اقتصادی و الگوی مناسب برای زنان می باشد.

رشوت مانع عمده انکشاف اقتصادی

نویسنده: معاون سرمحقق شیرعلی تیزی

انجام دهد، از سوی دیگر شخصی که به اساس پرداخت رشوت به کاری گماشته می شود تلاش می نماید تا چندین برابر رشوت پرداخته شده خویش را از طریق باطل ساختن حق و یا به اصطلاح حق ساختن باطل بدست آورد، زیرا منظور او از به دست آوردن مقام دولتی خدمت نبوده بلکه بدست آوردن امکانات بهتر رفاهی برای شخص خود بوده است. در حقیقت بدست آوردن شغل از طریق رشوت کارآیی و ظرفیت را از بین برده و در نتیجه مانع انکشاف اقتصادی می شود، چنانچه مشکل عمده که ما امروز به آن مواجه هستیم و همه روزه از طریق مطبوعات می شنویم قلت کادر متخصص و یا کمبود ظرفیت می باشد. چنانچه اگر عدم استفاده کامل بودجه انکشافی از وزرا پرسیده می شود دلیل آنرا نبود و یا کمبود ظرفیت قلمداد می کنند.

یکی دیگر از پیامدهای رشوت تهدید و یا نابودی سلامتی و یا زنده گی بسیاری از افراد جامعه است. به گونه مثال: برای اجرای طرح تولید دوا و یا مواد غذایی و یا سایر خدمات صحی، با پرداخت رشوت کسب موافقت می شود و موادیکه تولید می شود از چنان کیفیت پایین برخوردار است که نه تنها مفیدیت ندارد، بلکه صحت مردم را به مخاطره می آندازد که ما نمونه های بسیاری از آنرا در گوشه و کنار شهر و دیار خود مشاهده می کنیم. هم چنان در اعمار ساختمانها با دادن رشوت تعمیر به کیفیت پایین بدون در نظر داشت نورم استندرد

رشوت یکی از اجزای فساد اداری بوده و امروز در افغانستان به یک مرض مزمن و بی در مانی تبدیل شده است، که با گذشت هرروز مانند مور یانه ریشه های حاکمیت دولتی را ویران و فرسوده میسازد. اعتماد مردم را نسبت به دولت کاهش داده، فاصله دولت و ملت را افزایش میدهد و پیوسته به مثابه چالش بزرگ در روند رشد و انکشاف جامعه و اقتصاد قرار داشته، سرمایه گذاریها را از راه طبیعی و مفید آن منحرف ساخته و در راه های کمتر سودمند سوق می دهد. مصارف فعالیت های اقتصادی را افزایش داده و کیفیت کار را به نسبت عدم کنترل و سوء استفاده کاهش می دهد. رشوت در پهلوی اینکه منابع را هدر داده اخلاق جامعه را نیز فاسد می سازد از همین جاست که رشوت در دین مقدس اسلام یکی از بدترین اعمال دانسته شده و بزرگترین گناه را برای رشوت گیرنده، رشوت دهنده و کسیکه این پروسه را تسریع می بخشد در قبال دارد. زیرا رشوت باعث تلف شدن حقوق ضعفا شده و اسلام در قسمت تلف شدن حق انسان نهایت سخت گیر می باشد.

رشوت تنها به اخذ و پرداخت پول خلاصه نمی شود، بلکه عواقب ناگواری را در پی داشته که جامعه را به تباهی می کشاند. به گونه مثال: شخصی رشوت می دهد تا مقام و یا پست بلند دولتی را به دست آورد، که این عمل سبب می شود تا از یکطرف شخصی به مقام مهمی گماشته شود که لیاقت و شایستگی آنرا نداشته و نمی تواند امور دولتی را که یک امانت است به وجه احسن

نماید، در حقیقت رشوت موجب عدم کارایی اقتصادی گردیده، فعالیت های اقتصادی را مختل کرده، منابع و استعدادها را بسوی فعالیت های غیر قانونی سوق می دهد، توانایی کشور را برای افزایش عواید قانونی تضعیف نموده و بلاخره توانایی جامعه را برای ارایه بی امتعه ضروری کاهش می دهد.

پس برای کاهش و جلوگیری از رشوت چه باید کرد تا بتوان اقتصاد را در مسیر اصلی آن سوق داده و مانع را از سر راه توسعه اقتصادی بر داشت. به باور نویسنده لازم است تا به نکات آتی به مثابه نکات کلیدی مبارزه با رشوت توجه صورت گیرد:

۱- سپردن کار به اهل آن بر اساس تخصص، تعهد و تجربه.

۲- وضع قوانین لازم و مناسب ضد فساد و تطبیق و تعمیل بلا استثنای آن بالای مرتکبان فساد و رشوت. افزایش منطقی و متوازن دستمزدهای کارکنان دولتی مطابق به معیارهای اقتصادی و اجتماعی.

۳- افزایش شفافیت در عواید و مصارف ادارات دولتی و بلند بردن سطح حسابدهی، زیرا حسابدهی و شفافیت توأم با باز پرس از نا قضین قانون از جمله عناصر کلیدی مبارزه با ارتشا و فساد است.

۴- بلند بردن ظرفیت ادارات مسول کنترل و نظارت و استخدام اشخاص صادق، مسلمان و بی طرف در راس این ادارات.

۵- مبارزه با ارتشا و فساد مستلزم تلاش پیگیر و دایمی بوده، لذا ایجاب می نماید تا یک برنامه سالم و استراتژیک برای سالم سازی جامعه تدوین و تصویب گردد.

ساختمانی و مهندسی اعمار شده و بعد از مدت بسیار کم تعمیر مذکور تخریب و هزینه بی که برای اعمار آن به مصرف رسیده به هدر می رود که ما نمونه های آنرا در تعمیر های دولتی و سرکها به وفرت مشاهده می کنیم، حتی پیش از آنکه کار اعمار آن به اتمام برسد ضرورت به ترمیم پیدا می کند.

بدین ترتیب یکی دیگر از آثار سوء رشوت بر اقتصاد تخصیص منابع برای مبارزه با فساد می باشد، چنانچه دولت افغانستان تشکیل مشخص را برای مبارزه با فساد و رشوت منظور نموده است.

(ریاست مستقل مبارزه با ارتشا و فساد اداری) که در صورت عدم رشوت اگر این تخصیص در راه خدمات عامه به کار گرفته می شد به یقین که منافع بزرگی را در جامعه در قبال می داشت، بنابر این ایجاد شغل های دولتی و صرف هزینه گزاف برای مبارزه با رشوت روند انکشاف اقتصادی را بطی ساخته و موجودیت پرسونل فاسد در ادارات دولتی این مصیبت را گسترده تر می سازد. رشوت امید مردم به آینده بهتر را کاهش داده که با پول هر کاری را می توان انجام داد، این امر فضایل و ارزش های اخلاقی جامعه را خدشه دار و ضعیف می سازد، حتی راه رفتن بسوی اقتصاد بازار را که در ماده دهم قانون اساسی تسجیل شده است طولانی ساخته، مانع رشد رقابت و کاهش فقر می گردد. همچنان رشوت روحیه بی افراد صادق، پرکار، مسلمان، وطن دوست و درستکار را تضعیف نموده باعث می شود تا از کار کناره گیری کنند و یا به شکلی از اشکال آگاهانه و یا غیر آگاهانه به رشوت و فساد آغشته گردند، رشوت باعث توزیع غیر عادلانه عواید گردیده فاصله غنی و فقیر را تشدید می

پر تحمل و سومی با تحت تاثیر محیط آلوده ، به فساد آغشته شده سعی می کند عمل غیر قانونی و غیر انسانی خود را توجیه کنند، در صورتیکه هیچ توجیه نمی تواند داشته باشد، راه رسیدن به رفاه با توصل به رشوت مردود است و هیچ گاه رشوت خور را از عملش بری الزمه نمی سازد بلکه مورد لعنت خدا قرار می دهد لذا برای مبارزه طولانی و دایمی با فساد و ارتشا به یک دستگاه قضایی سالم، مسلمان، نیرومند، پاک نفس و بی طرف ضرورت است تا این پروسه را موفقانه و پیگیرانه به پیش ببرد.

خلاصه باید گفت که مبارزه علیه فساد و ارتشا در سطح یک اداره و یا یک بخش و یا در سطح پایینی ممکن نیست، بلکه مبارزه باید در رده های بالای دولت در سطح وسیع و پلان شده و دایم به پیش برده شود. مبارزه با رشوت تنها به شکایت، تبلیغ، نصیحت، عذر و خواهش ممکن نبوده بلکه ایجاب اقدامات عملی قانونی، پیگیر و شدید سراسری و بلا استثنا را می نماید، زیرا قوانین وقتی با ارزش اند که جنبه تطبیقی داشته و عملی گردند و زمانی عملی خواهند شد که در تعمیم آن هیچ استثنایی وجود نداشته باشد، در غیر آن یکی بخاطر بیداد فقر، دیگری برای رسیدن به زندگی

با ما تا پله های موفقیت

به برنامه زنده گی شان می ریزند. شاید دلیلش اینست که فرار از واقعیات آسان تر است تا تغییر کردن .

- ❖ اگر خودت برای زندگی ات برنامه نریزی ، احتمالاً به ناچار کارگر برنامه شخص دیگری خواهی شد. به خیالت بقیه برای تو چه برنامه دارند ؟ مطمئن باش آش دهن سوزی ندارند.
- ❖ دلیل اینکه اکثر مردم به جای آنکه مشتاقانه چشم به آینده بدوزند ، با هراس به آن می نگرند. اینست که برنامه خوب برایش نریخته اند.

اهداف / تعیین اهداف :

- ❖ اصلی ترین دلیل برای تعیین هدف ، این است که در مسیر تحقق آن ، به آدم دیگری تبدیل میشوی. آن آدمی که هدفت از تو میسازد، همیشه به مراتب ارزش مند تر است از آنچه بدست می آوری.
- ❖ وقتی « اندرو کارنگی » در گذشت ، لا بلای مطالبش برگه کاغذ پیدا کردند که رویش ، او یکی از مهم ترین اهداف زنده گی اش را نوشته بود: نیمه اول عمرم را صرف کسب ثروت می کنم و نیمه دیگرش را صرف بخشش، همه اش. همین کار را هم کرد!
- ❖ بعضی از مردم در مواجهه با روز های سخت زندگی ، آشفته خاطر می شوند، چون فقط این روز ها را می بینند. چنین افراد هیچ طرح از آینده نریخته اند و تصویر یا تعریف از آن در ذهن ندارند.

گزیده از سخنان جیم ران

گردآورنده : سوسن

قسمت دوم :

حل مشکل :

- ❖ روی حل مشکل تمرکز کن ، نه روی خود مشکل.
- ❖ برای حل هر مشکلی، این سه سوال را از خودت بپرس: اول چی کار می توانم بکنم ؟ دوم، خواندن چی مطلبی کمکم می کند؟ و سوم اینکه ، از چی کسی میتوانم رهنمایی بگیرم؟
- ❖ مشکل اصلی معمولاً در پس دو یا سه سوال نهفته است. اگر می خواهی به مشکل کسی پی ببری ، بدان که اکثر مردم بلافاصله بعد از اولین سوال ، مشکل اصلی شان را طرح نمی کنند.
- ❖ نیل آرمسترانگ زمانی گفت: «وقتی عازم ماه هستی، فقط بادو مسأله رو در رویی : اول اینکه چطور به آنجا بروی ، و دوم اینکه چطور از آنجا برگردی . اینجاست که تا هر دو مسأله را حل نکرده یی نباید راه بیفتی.»
- ❖ هیچ وقت به جنگ مشکل نرو ، مگر اینکه راه حل در چنته داشته باشی .
- ❖ بهترین جا برای حل کردن مشکل، روی کاغذ است.

برنامه ریزی :

- ❖ برایم واقعاً عجیب است که اکثر مردم برنامه تعطیلات شان را با دقت و توجه بیشتری نسبت

- ❖ گل فرستادن برای دیگران کار خوبی است اما تمام حرف ها را در دهان گل نگذار .
- ❖ دامنه لغات گل محدود است . گل . شاهکار هم که بکند . بیشتر از این نمی تواند بگوید که تو به یاد طرف مقابل بوده یی . مابقی حرف ها کار خودت است .

- ❖ (لغات) دو کار اصلی انجام می دهند : اولاً غذای ذهن اند و ثانیاً چراغ فهم و آگاهی ما.

کسب و کار / بازار :

- ❖ پدرم به من یاد داده که همیشه بیش از مزدی که می گیرم کار کنم ، تا سرمایه شود برای آینده ام .

- ❖ مدت زمان کارت ، خواه شش هفته ، شش ماه یا شش سال ، مهم نیست . مهم این است که وقتی که از کارت دست میکشی بهتر از قبل شده باشد.

- ❖ نیازت را به بازار کار نبر . مهارتت را ببر . اگر حالت خوب نیست ، برو پیش دکور ، ترو به بازار . اگر پول را لازم داری ، برو به بانک ، نه به بازار.

- ❖ با فروش ، میتوانی امرار معاش کنی . اما با سرمایه گذاری وقت به ارایه خدمت مطلوب به مشتریان ، میتوانی دولتمند شوی فقط به دنبال این نباش که کسب و کارت به تو چیزی بدهد . بخواه که از تو چه چیز بخواهد.

- ❖ بیامت انجام ندادن تکالیف نان در بازار ، درست مثل عواقب انجام ندادن تکالیف درسی است .

- ❖ نقطه شروع تو در تجارت لزوماً نباید نقطه پایان تو باشد

ادامه دارد...

- ❖ اهداف ، چی ها که نمیتوانی بکنی ، وقتی از اهداف الهام میگیری .

- ❖ چی ها که نمی توانی بکنی ، وقتی به اهداف اعتقاد پیدا می کنی . و چی ها که نمیتوانی بکنی ، وقتی با انکا به اهداف دست به عمل میزنی .

ابتکار عمل و درایت :

- ❖ انسان این توان معجزه آسا را دارد که از هیچ ، همه چیز بسازد . او می تواند از دل علف هرزه باغ بیرون بکشد و با چند پیشیز ، ثروت ها به هم بزند .

- ❖ اقدام بهتر است از آسایش

- ❖ سود کردن یعنی اینکه دست به چیزی بزنی و وقتی از آن دست کشیدی ، آنچیز بهتر از قبل شده باشد .

- ❖ عمل همراه با درایت ، امید آینده ماست .

- ❖ صیانت نفس مستعد سوق دادن تو به فقر است .

- ❖ سود بردن بهتر است از مزد گرفتن . بامزد گرفتن می توانی زندگی بخور و نمیری داشته باشی . باسود بردن ، میتوانی دولتمند شوی .

- ❖ فقط ۳ رنگ ، ۱۰ عدد و ۷ نت وجود دارد . مهم این است که ما با اینها چی میکنیم .

واژگان / دامنه لغات :

- ❖ دو واژه قدیمی عالی ، « نظر کردن » و « حذر کردن » است . به فرصت ها نظر کن واز وسوسه ها حذر .

- ❖ دامنه وسیع لغات ، به ما قدرت فهم و بیان بهتری می بخشد .

- ❖ دامنه لغات تو محدود است . تصاویر ذهنی محدود و در نتیجه آینده محدود هم خواهی داشت .

- ❖ به کار گیری واژه گان مناسب ، همراه به بروز احساسات سنجیده ، شالوده تأثیر گذاری بر دیگران است .

از مشکلات موفقیت بسازید

انعطاف پذیری، سودمندتر از انفعال یا مقاومت است. وقتی با هر چیزی که پیش می آید فعالانه رو به رو شده و آن را به کار بریم، وقتی حتی دردناکترین وضعیت ها را هم با آغوش باز بپذیریم، با کفایت بیشتری با مشکلات برخورد می کنیم.

دوست من! همیشه به آن چیزی که مجبور به پذیرشش هستی، ببیند، سپس آن را آن طوری که می خواهی در صندوقچه باورهایت به صورت تجربه مهم ذخیره کن. لازمه انعطاف پذیری، پذیرش کاربردی لحظه حال است نه خشک شدن در مقابل آن، پذیرش خودمان و دیگران و وضعیت های جاری به هیچ وجه به معنی تحمل منفعلانه چیزهایی که دوست نداریم و به هیچ وجه لازمه اش چشم بستن به روی عدالت و قربانی کردن خودمان نیست لازمه انعطاف پذیری حالت آگاهی وسیع و همیشه هوشیارانه است. معنی آن تنها شنا کردن به جریان نیست بلکه با آغوش باز پذیرفتن و استفاده سازنده از جریان است. با تسلط روی این موضوع شما قادرید سنگهای راه را قدم گاه کرده و از مشکلات موفقیت بسازید. شما با انعطاف پذیری با وجود همه مسایل پیچیده نیز رشد خواهید کرد. چرا که از ابتکار تغییر حالت استفاده نموده اید و در مقابل مشکلات به جای شکستن خم شده اید. انسان هم با تصمیماتی که در باره شکل دادن محیطش می گیرد خود را نیز شکل می دهد! موفقیت، نتیجه امیدواری دیروز خوشبختی همواره در کنار ما حاضر است تا منابع خود را با ما تقسیم کند، تنها منتظر آغوش گشوده ماست امید می تواند خوشبختی بیافریند، موفقیت امروز مان نتیجه امیدواری دیروز ماست، معنی زندگی را نباید در پس نگری به رشته به هم پیوسته دوران کودکی تا پیری جست، زندگی بیش از به دنیا آمدن، رشد کردن و بالغ

شدن است، برای کشف زندگی و در نهایت خوشبختی باید دانست که این معنی در ذات هر مرحله نهفته است. فراموش نکنیم ابزار مورد نیاز را در اختیار داریم این ابزار عبارت اند از: استعداد های فطری و مجالی که برای زندگی تا نقطه مرگ به ما داده اند. حیاتی که از آن ماست تا هرچه بیشتر آن را تجربه کنیم. آنچه اکنون هستیم توانایی تحقق آنچه که ما را به سرانجام می رساند را دربر دارد هرچند که تلاش در راه آن، از آن ماست، بشر قدرت چشم پوشی و فراموشی عجیبی دارد در هر لحظه معین امور بی شماری است که می تواند مورد توجه ما قرار گیرد اما فقط می توانیم به چند مورد به طور آگاهانه متمرکز شویم در جستجوی هر چیزی که تلاش در راه آن از آن ماست و آنچه را که به دست می آوریم چه خوب و چه بد نتیجه تصمیم و تلاش خودمان است و مسؤلیت آن را بپذیریم! ما در راهیم تا برسیم، ما ناچار به رسیدن هستیم و برای رفتن تا رسیدن خلق شده ایم.

این همه تلاش برای چیست؟

هیچ خواهشی آنقدر بزرگ نیست، بهای هیچ چیزی آنقدر گزاف نیست بلکه همه چیز در دسترس است. شهرت، ثروت، رفاه و آسایش و در یک کلام زندگی سرشار از موفقیت، هرگز به طور تصادفی پیش پای بشر خلق نخواهد

های قبلی انرژی فعلی ما را دوجندان خواهد کرد آگاه نبودن از مرحله بودن موفقیت باعث می شود که ما یک شکست را به تمام زندگی خود تعمیم دهیم و ناگهان خود را در ورطه سقوط پیدا کنیم این تفکر نادرست را که موفقیت دو وضعیتی است و مانند کلید برق یا خاموش است یا روشن از سر بیرون کنید، چرا که با این باور شما فقط در دو حالت خود را می سنجید یا پیروز یا شکست خورده در حالی که در بسیاری از موارد یک شکست می تواند زمینه ساز موفقیت های بعدی باشد نتیجه این که یکی از ویژگیهای بازندگان و افراد ناموفق در زندگی، تعریف موفقیت در دو وضعیت است، شما چه فکر می کنید؟ زندگی آنگاه دلنشین و زیباست که فارغ از دغدغه ها و دل نگرانی ها از برای ظواهر طلبی باشد. دغدغه ها از بیرون ما را هدف نمی گیرند بلکه از درون و اندیشه هایمان ریشه می گیرند، برگ و شاخه بر می آورند، تناور می شوند و همه هستی ما را می بلعند.

شد. آنچه را که آرزو می کنیم فقط با برنامه ریزی و تسلط بر زمان به همراه حرکت بر اساس برنامه ریزی هایمان به دست می آید. سحرگهان برمی خیزیم تا شب در حال دوندگی و فعالیت هستیم و شبها خسته از کار روزانه به بستر می رویم، هیچ پرسیده اید که این همه تلاش برای چیست؟ به راستی در ورای این همه دوندگی دلیلی جز رسیدن به موفقیت پنهان است؟ می گویم موفقیت مگر تعریفی جز کار را به پایان رساندن، داشتن زندگی آرام و بدون دغدغه به علاوه ثروت کافی، شادابی روانی از انجام کاری مثبت، رسیدن به آرزوها، ازدواج با همسر مورد علاقه، خریدن یک عراده موتر، کسب مدارج عالی، رضایت از وضع موجود، امیدواری، ایجاد تحول، رسیدن به نقطه مشخص که فکر کردن به آن ما را بر می انگیزد، پیشبرد جنبه های گوناگون زندگی به طور هماهنگ و ... است؟ پس از تعریف های موفقیت که در بالا ذکر شد حالا تعریف خود را با آنچه گفته شد مقایسه کنید و بعد به این جمله فکر کنید که موفقیت، سفری به سوی هدف ها، حرکت و عمل در جهت هدف هاست. پس موفقیت مرحله ای است. حتماً شما هم با افرادی که در یک مرحله از زندگی، تیرشان به سنگ خورده و مایوس شده اند، برخورد کرده اید. این قبیل افراد چون در یک مرحله به نتیجه ای که می خواسته اند، نرسیده اند غصه دار شده و موفقیت هایی که قبلاً به دست آورده اند را به خاطر نمی آورند. فراموش نکنیم ندیدن موفقیت های قبلی باعث کندی حرکت در مسیر بعدی اهدافمان خواهد بود و نتیجه اش از دست دادن موقعیت های جدید برای کسب دستاوردهای تازه است. به یاد آوردن موفقیت

۱۰ کلید برای تقویت روحیه

تهیه کننده: عبدالله رحیمی

سعی کنید بعضی راههای که باعث شناخت شما از خودتان و این که چه چیزهایی شما را خوشحال می کند، پیدا کنید. چنانچه به این توصیه عمل کنید، بهتر قادر به کنترل زندگی و مشکلات پیش روی خود خواهید بود.

۲- به خودتان ارزش بدهید و به خود اعتماد داشته باشید:

ممکن است سخت به نظر برسد اما سعی کنید رفتار تان گویای این باشد که از خودتان مواظبت کنید. حتی اگر همیشه احساس عدم اطمینان می کنید، برخورد و رفتار مثبت را به دنیای اطراف هدیه دهید. برخورد مردم با شما متأثر از رفتار و پوشش شماست. بنا بر این خود ارزشی و خود اعتمادی را به نمایش بگذارید تا احترام را برای شما به ارمغان آورد.

۳- بیش از حد توان تان کار نکنید:

همه ما به سخت کوشی، خواهان تأمین امنیت و رفاه خانواده مان هستیم. اما مهم این است که تعادل را در زندگی حفظ کنیم. معمولاً آنچه از نظر مالی دنبال می کنیم با آنچه که تحقق می یابد یکسان نیست. اگر برای شما تأمین معاش مهمتر از صرف وقت با عزیزان یا لذت بردن از

واژه روحیه در زمینه های متفاوتی چون صنعت، علوم تربیتی، صحتی و نظامی بکار رفته است. اما به نظر می رسد که این واژه از نظر معنی در تمام زمینه های فوق دارای تفاوت های بسیاری باشد. در یک تعریف روحیه عبارت است از یک حالت روانی هیجانی که در این حالت فرد دارای احساس خوشحالی، امیدواری و داشتن اطمینان به دور از هرگونه احساس بی ارزشی غم و افسردگی است.

در تعریف دیگری روحیه را به عنوان توانایی انجام کار در شرایط و اوضاع دشوار با یک ظرفیت محدود توصیف کرده اند. بطور کلی اطمینان داشتن، ثابت قدم و راسخ بودن و فدا کردن نگرشهای خود در برابر وظایفی که از افراد خواسته می شود، اعتقاد به پیروزی، احساس سهیم بودن در ثمره کار گروهی و وفاداری نسبت به دیگر اعضای گروه نشانگر روحیه بالا می باشد.

ده کلید مهم تقویت روحیه عبارت اند از:

۱- خود را بشناسید:

اهداف احساسات و محدودیت های خویش را بشناسید و با آرامش با آنها برخورد نمایید. خواه از طریق مطالعه، خواه از طریق اندیشیدن و تفکر،

شان درس آموخته اند و مغلوب شکست شان نشده اند. اگر شما توانایی های تان را به خوبی توسعه دهید و نقش مثبتی داشته باشید واقعاً قادر به تغییر موقعیت های منفی به موقعیت های مثبت خواهید بود.

۶- ورزش کنید:

یک رژیم غذایی مناسب و قدری فعالیت بدنی روزانه، اعم از اینکه پیاده روی آرام باشد یا کار بیرون، فشار و اضطراب را تخفیف می دهد و روحیه را شاداب نگه می دارد. ورزش و تمرینات بدنی، افراد را از احساس برتری طلبی رهایی و توانایی های سرکوب شده ذهن را ترقی می دهد. همین امر منجر به جلوگیری از افسردگی می شود. برای اشخاص متفاوت ورزشهای مناسب آنها وجود دارد. تمرینات کششی و یوگا برای تخفیف فشار بسیار مناسب اند. بعضی تمرینات نمی توانند به رفع عصبانیت کمک کنند. البته ورزش بیرون از منزل فواید مضاعفی دارد، نورآفتاب در بهبود روحیه و تخفیف افسردگی کمک مؤثری محسوب می شود.

۷- بخشی از اوقات تان را تنها بگذارید:

لذت از جمع دوستان و تنهایی دو بخش از زندگی اند که برای تقویت روحیه بسیار مهم اند. برای معنا بخشیدن و ایجاد شور در زندگی به دیگران کاملاً مشروط به وجود دیگران باشد. علاوه بر گذراندن ۲۰ دقیقه در حمام، گوش دادن به

زندگی است، بهتر است در تعیین اولویت ها بازنگری کنید. سعی کنید برقراری تعادل را از کسی که بین زندگی شغلی و خانواده اش این تعادل را ایجاد کرده بیاموزید یا اینکه با خانواده یا دوستان تان راجع به تاثیرات شغلی تان با آن ها صحبت کنید.

۴- از افراد منفی دوری کنید:

از ارتباط مسموم که در شما احساس ناراحتی، عصبانیت یا نا امنی می کند اجتناب کنید. ممکن است سخت به نظر آید اما ارتباط خویش را با کسانی که برای شما افسردگی به ارمغان می آورند به حد اقل برسانید، کسانی که اکثراً محبت های دریافتی را بدون پاسخ می گذارند و یا کسانی که دائماً از شما انتقاد می کنند، صداقت سخنان چنین افرادی را مورد ارزیابی قرار دهید تا ببینید که میزان حقایق موجود در سخنان شان تا چه حد بر اساس ارتباطی مثبت و خوش بینانه است. اگر فردی شما را تحت فشار روانی قرار می دهند صریحاً از آنها بخواهید شما را رها نمایند.

۵- مثبت فکر کنید:

سعی کنید از حد اکثر توانایی هایتان استفاده کنید و به قدرت خویش اتکا کنید. علایق شخصی تان را با مطالعه و گذراندن کورسها توسعه دهید. علایق جدید را امتحان کنید و از شکست های تان عبرت بگیرید. همه ما بخشی از اوقات مان را از دست داده ایم اما افراد موفق از شکست های

متانت، احساسات تان را به خانواده، دوستان و مکتب تان بیان کنید و با دقت کامل به جواب آنها گوش فرا دهید. هرگز خود را تحت فشاری که ناشی از عدم بیان احساسات تان است قرار ندهید. چراکه این فشار، انفجار ناگهانی در پی خواهد داشت و دیگران بدون کوشش و تلاشی شما را خواهند شناخت. عصبانیتی را که باعث پریشانی و دانستن نقاط ضعف شما می شود کنترل کنید. هرگز اجازه ندهید دیگران ذهن شما را بخوانند.

۱۰ - موقع احتیاج، کمک بطلبید:

افرادی را پیدا کنید که هنگام مشکلات بتوانید با آنها مشورت کنید. چنانچه پس از مشورت با دوستانتان و خانواده، مشکلات تان همچنان طاقت فرسا جلوه می نماید و احساس عدم آرامش می کنید. با مشاورینی صحبت کنید که خواهان کمک و یاری به شما نیستند. اگر احساس عدم امنیت، نگرانی یا ناراحتی و پریشانی می کنید فوراً از یک مشاور متخصص کمک بطلبید.

موسیقی یا خروج از منزل به قصد لذت بردن از طبیعت، زمانی برای لذت بردن از تنهایی خویش صرف کنید. چنانچه این امر را سخت یافتید ممکن است با توسل به اجتماع از مشارکت در موضوعات مبهم دوری کنید.

۸ - به دیگران کمک کنید و اجازه دهید دیگران به شما کمک کنند:

وقتی مشکلات تان طاقت فرسا به نظر می رسد نشان دهید که کمک دیگران می تواند اضطراب و دلهره شما را برطرف کند. بنا بر این مشکلات تان را کاملاً در منظر دیگران قرار دهید. کمک بلاعوض در مسایل اجتماعی یا کمک به دوستان نیز می تواند به سود شما تمام شود. اگر در مقابل کمکی که دریافت کرده اید به همان میزان به دیگران مساعدت نمایید دامنه مناسبی از دوستان و اقوامی را بسط داده اید که شریک اوقات خوش شماستند و مددکاران زمان سختی های تان.

۹ - ارتباط و مراودات:

با روش روشن و در عین حال همراه با آرامش و

رهایی از دام افسردگی در محیط کار

دام افتادن در کار و شغل خود، بخشی از مشکلات هیجانی این افراد است. سومین مشکل افرادی که گرفتار خستگی شغلی هستند آن است که غالباً گرفتار فرسودگی نگرشی هستند. این افراد نسبت به دیگران بدگمان می شوند، این تمایل در آنان ایجاد می شود که با دیگران بیشتر مانند یک شیء رفتار کنند تا به عنوان یک انسان و ضمناً نسبت به آنان نیز نگرشی منفی پیدا می کنند. به عبارت دیگر این افراد، جهان اطراف خود را بیشتر با عینک خاکستری تیره نگاه می کنند تا با عینکی که بتوانند زیبایی های رنگ گل سرخ یا زندگی را ببینند و بالاخره فردی که از عارضه فرسودگی شغلی در رنج است این احساس را پیدا می کند که پیشرفت شخصی او کم است، به این نتیجه می رسد که در گذشته نیز قادر نبوده است پیشرفت شخصی زیادی داشته باشد و حدس او بر آن است که در آینده نیز پیشرفتی نخواهد داشت.

آیا تاکنون برای شما وضعیتی پیش آمده است که به دلیل کار زیاد و طولانی مدت، احساس خستگی شدید، بی رمقی یا فرسودگی کنید؟ اگر پاسخ شما به این سؤال مثبت است، درباره علل، آثار و راه های پیشگیری از این وضعیت مشکل ساز و در موارد خاصی نیز مرگبار، چه می دانید؟ آیا تاکنون توجه شما به این نکته جلب شده است که احتمال دارد دلیل بیماری، بی رمقی، بی علاقه ای یا بی حوصله بودن بعضی از همکاران یا افراد تحت نظارت شما مربوط به کار زیاد و بی وقته آنان باشد؟ چرا بعضی از افراد در کار کردن زیاده روی می کنند و از حد اعتدال خارج می شوند؟ این سؤال و سایر سؤالات مرتبط با آن، در اینجا مورد بررسی قرار خواهد گرفت تا خواننده با یکی از زمینه های جدید آسیب روانی در اداره، آشنا شود.

در جهان امروز توانایی و رفاه مردم هر کشوری در گرو به کار بستن امکانات و نیروهای موجود آن است. هرچه این نیروها شایسته تر و کارآمدتر باشند پیشرفت و توانمندی آن کشور بیشتر خواهد بود. به طور کلی هنگامی فردی از افراد دیگر یا ملتی از ملت های دیگر کارآمدتر است که بتواند کار یا عملی را با سرعت و کوشش کمتر انجام دهد. به این جهت، سرعت و مهارت از عوامل سازنده کارآمدی به شمار می آیند.

نشانه های فرسودگی شغلی:

اولین مشکل کارمندان افسرده در محیط کار آن است که از فرسودگی جسمی رنج می برند، قدرت آنان برای کار کردن کم است و بیشتر اوقات خسته و ناتوان هستند. علاوه بر آن، این افراد از نشانه های بیماری فیزیولوژیک بسیار، مانند سردردهای مکرر، تهوع، اختلال در خوابیدن و تغییر عادات مربوط به غذا خوردن (مثل از دست دادن اشتها) در رنج هستند. دومین مشکل افراد مبتلا به خستگی از کار آن است که گرفتار فرسودگی هیجانی هستند. افسردگی، احساس درماندگی و نیز احساس به

شاخص های هیجانی:

بی علاقه شدن نسبت به شغل خود، افسردگی، احساس به دام افتادن در شغل، احساس درماندگی و ناتوانی، احساس مورد تأیید و تشویق قرار نگرفتن، احساس جدایی از دیگران و بیگانگی، احساس بی تفاوتی و ملامت و بیزاری و از دست دادن همدلی نسبت به دیگران.

شاخص های نگرشی:

بدبینی نسبت به دیگران، بی اعتمادی نسبت به مدیریت محل کار خود، گله مند شدن از دیگران، بدگمانی نسبت به درستی و نیکویی همکاران.

شاخص های رفتاری:

تحریک پذیر و برخاشگر بودن، کناره جویی از دیگران، کاهش توانایی برای انجام دادن وظایف شغلی، محدود شدن فعالیت های اجتماعی و تفریحی، افزایش موارد سوء مصرف دوا، افزایش مشکلات و درگیری ها با رؤسا، همکاران، همسر و فرزندان.

شاخص های سازمانی:

کاهش رسیدگی به خواسته های مشتری یا مصرف کنندگان خدمات اداره، تنزل ابعاد اخلاقی و معنوی کارکنان، افزایش تعداد موارد خلافکاری، غیبت از کار، ترک شغل و سوانح و حوادث در کار.

فرسودگی شغلی می تواند باعث شود فرد تصمیم بگیرد شغل یا حرفه خود را تغییر دهد به هر حال، بیشتر قربانیان فرسودگی شغلی یا شغل خود را تغییر می دهند یا از جهت روانی کناره جویی می کنند و به انتظار می نشینند تا بازنشسته شوند.

همانطور که در سطور قبلی اشاره شد، به نظر می آید که عامل اصلی اختلال فرسودگی شغلی، تحمل فشار روانی ناشی از کار به مدت طولانی و کار زیاد باشد. اما اکنون می دانیم که متغیرهای دیگری نیز در این زمینه نقش دارد. مثلاً با شناخت اوضاع و احوال و شرایط متعدد درون

اداره و نیز ویژگی های شخصیتی فرد، می توان مشخص کرد که وی مبتلا به فرسودگی شغلی است یا خیر. ضمناً با شناخت این عوامل می توان میزان یا شدت این اختلال را نیز تعیین کرد. مثلاً وقتی فرد احساس می کند تلاش های او در کاری بی فایده و غیر اثربخش است، یا این احساس را پیدا می کند که این نوع تلاش ها مورد توجه و قدردانی دیگران قرار نمی گیرد، ممکن است آمادگی لازم را برای ابتلا به عارضه فرسودگی شغلی پیدا کند. وقتی فرد تحت چنین شرایطی قرار می گیرد، احساس می کند پیشرفت شخصی او کم است و ما نیز می دانیم که این عامل با فرسودگی شغلی رابطه مستقیم دارد علاوه بر آن، فرصت های اندک برای ارتقا، وجود قوانین و مقررات خشک و غیرقابل انعطاف، این احساس را در فرد ایجاد می کند که در دام یک نظام غیر منصف افتاده است و همین احساس باعث می شود نسبت به شغل خود نقطه نظرهای منفی پیدا کند.

عامل مهم دیگری که می تواند در فرسودگی شغلی اثر قابل توجه داشته باشد، سبک مدیریت و رهبری سرپرست واحد محل کار اوست. مثلاً نتایج بعضی از تحقیقات نشان می دهد در مواردی که بعد ملاحظه (یعنی توجه نسبت به رفاه افراد و برقراری روابط دوستانه با آنان) در مدیریت یک سازمان ضعیف است، درصد بیشتری از کارکنان آن گرفتار نشانه های فرسودگی شغلی می شوند.

یکی از عواملی که در بی رمقی یا فرسودگی شغلی نقش قابل توجهی را به عهده دارد، سبک هایی است که افراد برای کنار آمدن با فشار روانی ناشی از کار زیاد، به کار می گیرند، هر چند بعضی از افراد اصطلاحاً پیش گستر هستند و نیروی زیادی را صرف اثرگذاری بر رویدادها و محرک های تنش زایی می کنند که وقوع آن را پیش بینی کرده اند و اصطلاحاً از روش کنار آمدن با اعمال کنترل استفاده می کنند، دیگران فقط واکنش نشان داده و اجازه می دهند تا رویدادها و اتفاقات بر آنان حادث شود و نیز می کوشند تا از عوارض نتایج چنین رویدادها و حوادثی، اجتناب کنند (کنار آمدن یا فرار کردن). رابطه

- ۸- مهم بودن نقش فرد در اداره و در فرآیند تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات ارائه شده توسط اداره.
- ۹- ناراضی بودن افراد از شغل، اداره یا محل کار خود، یا پایین بودن سطح رضایت آنان از شغل خود.
- ۱۰- فقدان امکانات لازم برای رشد و ترقی یا ارتقای افراد در اداره یا سازمان.
- ۱۱- فرار گرفتن مداوم افراد در شرایطی که لازم است در زمان محدود کار زیادی انجام گیرد.
- ۱۲- واگذار کردن مسئولیت های بیش از ظرفیت افراد به آنان و ترس از توانایی برای انجام دادن این مسئولیت ها.
- ۱۳- درگیر شدن در احساس تعارض نقش که طی آن نقش هایی به عهده فرد گذاشته می شود که با هم در تعارض هستند (مثلاً از سرپرست خواسته می شود افراد تحت نظارت خود را وادار به کار بیشتر کند و در عین حال، از او انتظار می رود با آنان رفتاری دوستانه داشته باشد).
- ۱۴- هماهنگ نبودن میزان پرداخت حقوق و مزایا و میزان کاری که انتظار می رود افراد در اداره انجام دهند.
- ۱۵- نامناسب بودن نظام ارزیابی عملکرد شغلی افراد و جایگزین شدن رابطه به جای ضابطه در اداره.
- ۱۶- فقدان امکانات مناسب و اثربخش آموزشی برای کارکنان اداره و ناآشنا بودن آنان با وظایف شغلی خود.
- ۱۷- عدم به کارگیری روش های عملی برای آزمایش و انتخاب افراد و واگذاری تصدی مشاغل به افراد غیر واجد شرایط.
- ۱۸- ناآشنایی کامل و دقیق افراد به وظایف شغلی خود از همان آغاز ورود به اداره.

منبع: انترنت

بین این شاخص ها معنی دار و قابل توجه است. مثلاً می توان گفت افرادی که برای کنترل مشکلات خود در کار، از راهبردهای مناسب استفاده می کنند، کمتر دچار فرسودگی شغلی می شوند و سنجش آنان از پیشرفت شخصی خود نیز مثبت تر از کسانی است که از راهبردهای مناسب استفاده نمی کنند؛ در مقابل، افرادی که از راهبردهای «کنار آمدن یا فرار کردن» استفاده می کنند، بیشتر در معرض فرسودگی هیجانی و نگرش (دگرسان بینی خود) قرار می گیرند.

نتایج بررسی ها نشان می دهد روش ها و راهبردهایی را که افراد در پاسخ به محرک های تنش زای مربوط به شغل و زندگی می دهند، نقش مهمی را در احتمال قربانی شدن آنان و گرفتار آمدن در دام فرسودگی به عهده دارد.

دلایل اختلال فرسودگی شغلی

- ۱- ناآشنا بودن افراد با هدف یا اهداف نهاد یا قابل درک نبودن این اهداف برای آنان.
- ۲- سیاست هایی که مدیریت اداره در ابعاد مختلف حیات شغلی وضع می کند یا در عمل به کار می گیرد.
- ۳- شیوه های رهبری و مدیریت در سطوح سرپرستی.
- ۴- سخت و غیرقابل انعطاف بودن قوانین، مقررات و آیین نامه ها در اداره.
- ۵- ناسالم بودن شبکه های ارتباطی در اداره و فقدان ارتباط های دو طرفه و از پایین به بالا در اداره.
- ۶- عدم ملاحظه مدیریت سازمان در امور کارکنان (رفاهی، درمانی، تفریحی و ...)
- ۷- عدم بهره گیری از همه توان و استعداد های بالقوه افراد در انجام دادن وظایف شغلی.

خلاند سرایشگر سرودهای ملی جهان را وداع گفت

خلاند سرایشگر سرودهای ملی کشور در آواز خوانی و آهنگسازی از استعداد ویژه بی برخوردار بود، و یکی از ستاره های درخشان موسیقی معاصر کشور به شمار می رفت. چنانکه سایر هنرمندان تلاش می ورزیدند تا از سبک او در آواز خوانی پیروی کنند.

خلاند نه تنها سرودهای ملی کشور را در زمان حکومت ظاهر شاه، محمد داود و جمهوری دموکراتیک سروده بود بلکه بیش از ۴۰۰ آهنگ دلنشین و با ارزشی از وی به یادگار مانده است. استاد خلاند دو پسر و یک دختر دارد که از جمله هنرمندان برجسته کشور به شمار می روند. روحش شاد و یادش گرامی باد.

استاد جلیل خلاند یکی از پیشگامان موسیقی معاصر کشور روز پنجشنبه ده ثور ۱۳۸۸ در اثر بیماری طولانی در شهر تارزانا در کالفرنیا آمریکا جهان فانی را وداع گفت.

خلاند نخستین هنرمند آماتور کشور بود که در راستای تدوین و جمع آوری آهنگ های فولکلور تحت نظر عبدالغفور بر بننا رئیس رادیو تلویزیون وقت کشور تلاش های خستگی ناپذیری را انجام داد و در این راستا به نتایج مطلوبی نیز دست یافت که آثار وی تا اکنون در میان هنرمندان و مردم کشور از محبوبیت خاصی برخوردار است.

نیستان

ویژه شعر و ادب

آبای فرزندانی

این ملت من است که دستان خویش را
بر گرد آفتاب کمربند کرده‌است
این مشت‌های اوست که می‌گوید از یقین
دروازه‌های بسته تردید قرن را
ایمان بیاورید!
تنهاترین پیامبر
اینگ
ملتم
با آیه‌های خشم خدا قد کشیده‌است
این ملت من است که تکرار می‌شود
با نام انسان
با واژه عشق
این اوست، اوست، اوست، اوست
که شیپوره‌اش را
شیپوره‌های فتح پیام‌آشنانش را
آورده در صدا
بیدار می‌کند
هشدار می‌دهد

قهار عاصی

پنجره بر فصل صاعقه

بهار دیگر ازین کوچه‌ها گذر نه کند
به این ولایت بی‌آشنا سفر نکند
بهار دیگر ازین کهکشان نمی‌نگرد
برین زمانه‌ها مهر بان نمی‌نگرد
نگاه پنجره‌ها بسته فصل صاعقه است
بهار نیست درین مرز اصل صاعقه است
چنانچه‌های درختان روز بی‌تابوت
شهید عشق به دستان روز بی‌تابوت
مخوان! هوا پر ز آزادی موعود است
پرنده نیست فقط شکل‌هایی از دود است
کجا تهبست ز غصه که گام بر دارم
نه، جا ده‌ها همه خونین دل اند بیزارم
بهار دیگر از آن شهر تی که داشت گذشت
زحیر گشت و غم جا و دانه کاشت، گذشت
چه کس به عهده بگیرد صفای وجدان را
چه کس نوازش فرزند‌های باران را
چه کس تلاوت خورشید را نوا بدهد
چه کس اذان سحر را شراره‌ها بدهد
چه کس، چه کس، چه کس بشناسد ولی دریا را
چه کس حضور گشاید علی دریا را
چرا که رستم دانش غریب و بی‌رخش است
و هفت خوان رسیدن به ناکسان بخش است
هزار ساله شدم در گذشت چند بهار
به سر نوشت سیه پوش من مخند بهار!
هزار ساله شدم روزگار خاموش است
چرا شما مت‌نا ریخ حلقه در گوش است؟
نیا مدی تو و دیوارهای شهر شکست
شکوه هد و سار صدای شهر شکست
دگر تو هیچ ازین کوچه‌ها گذر نکنی؟
به این ولایت بی‌آشنا سفر نکنی
مرا درین شب ویرانه سبز نیست کنار
به سر نوشت سیه پوش من مخند بهار!

خالده فریح

در خلوت خموش تو کم از سخن نیم
از انجمن بریده و بی انجمن نیم
ز اندم که عالم به دمی پاک در گرفت
نور ولایتیم سخن از ما و من نیم
وجد و جنون و وهم تعین دم از دم است
شیرین جو من شود نفس کوهکن نیم
خود را بدل کشیدم و رفتم ز چهار سوی
دلدارم آگه است نهان در کفن نیم
هستی همان کمال ز خود رفتن است و بس
او بود هر چه بود و من آنکه که من نیم
شمع که پا بمجلس یاران کشوده است
در انجمن نشسته و از انجمن نیم
او شد جو من که من بمنی آشنا شوم
آنقدر او شدم که بجز خویشتن نیم
در حیرت بهار و خزانی که جلوه کرد
صد نوبهار خزان شد که من نیم
خاموش حیرت سختم پیش او جو شمع
سرتا بیا زبانم و جز سوختن نیم
تو همرة زمان و من و او به همدمی
چندان که بگذری بگذر، من کهن نیم
بی نفحة حیات که دم از دم وی است
جز شاخه شکسته، بدوش چمن نیم
بیگانه نیست قطره در آن قلمز حیات
از خود بخود جو می بردم بی وطن نیم
عنقا بطور معرفت نادرم برد
خوش رفتنم از آنکه دیگر آمدن نیم

محمد حکیم معرفت

تبری تبول در پسې مړه بڼکاري جانانه
په مری کې دې اوبه بڼکاري جانانه

په ټول بڼار کې ایله ستا په سترگو پایو
پکې غر پکې غرڅه بڼکاري جانانه

ستا د بڼمنو چې په تا شغول غشي
اوس نو دوی غوښه چاره بڼکاري جانانه

زه درگورمه خو ستا په ټنډه گونځې
په خندا وایه چې نه بڼکاري جانانه

د دعانه ډکه لپه په ما وڅښه
په جامونو کې رانجه بڼکاري جانانه

ته رباب شې چې د لمر په خوا روان وي
په آسمان کې سپین مارغه بڼکاري جانانه

سستاله غېږې نه کاروان وتلی نشي
لاس او پښې یې نشته زړه بڼکاري جانانه

پیرمحمد کاروان

جمله های طلایی

تهیه کننده : مرسل

قسمت دوم :

گاهی یک جمله میتواند انسان را دگرگون سازد.

باور ندارید؟ امتحان کنید.

به قول شمس تبریزی:

کسی یک سخن شنید و در همه عمر،

از آن سوخت

جان من فدای او باد!

- اگر می خواهی زندگی خودت را نبازی سعی کن وقت خودت را هدر ندهی.
- غرض نقشیست کز ما باز ماند که هستی را نمی بینم بقایی
- از وقت خوب استفاده کن قبل از آن که وقت تو تمام شود.
- ای که پنجاه رفت و در خوابی مگر این چند روزه دریایی
- تنها داشتن وقت مهم نیست مهم چگونه گذراندن آن است.
- هیچ ثروتی گرانبهاتر از زندگی و هیچ عذایی بالاتر از آن نیست.
- محبت افسونی است که هر درنده و گزنده ای را نیز رام و مطیع می کند.
- کوشش مقدس کوششی است که در راه تأمین رفاه و آسایش دیگران مصرف شود.
- قلم و زبان، دو وسیلهٔ تعالی روح انسان هستند.
- استفاده از قدرت خدمت است و سوء استفاده از آن، خیانت.
- بالاترین درجهٔ فرزاتگی علم به احوال خویشان است.
- بالاترین مرحلهٔ جلوهٔ عزت، بی نیازی در عین نیاز است.
- بزرگترین نتیجهٔ صداقت راحتی وجدان است.

- بد بخت آن قومی که سعادت خود را در ناکامی دیگران می دانند.
  - چون با تو سخن گویند اول بشنو، بعد ببندیش و بعد تصمیم بگیر.
  - هیچ پیشرفت و موفقیتی بدون رقابت به دست نخواهد آمد.
  - هیچ لذتی بالاتر از این نیست که نا دانسته ای را بدانی.
- درخت تو گر بار دانش بگیرد
بزیر آوری چرخ نیلوفری را
- از دوست باید به اندازه امکانات و عملش انتظار داشت.
  - دوستی را که به عمری فراچنگ آرند
نشاید که به یک نفسش بیزارند
  - بیان حقیقت، وجدان بیدار، روح آزاده و اراده قوی می خواهد.
  - حسادت عارضه و درد و بلایی است که تا آخر عمر دست از سر حسود بر نمی دارد.
  - ثروت برای زندگی است نه زندگی برای ثروت.
  - تلاش هنگامی نتیجه بخش است که پشتوانه آن تدبیر باشد.
  - یک ساعت تفکر بهتر از یک سال عبادت است.
  - آنان که قناعت بیشتری دارند، آرزوی کمتری دراند.
  - انسانهای باهوش مسائل را حل میکنند ، نواغ آنها را اثبات میکنند .
  - زندگی لذتبخش است و مرگ آرامش بخش ، این میان انتقال رنج آور است .
  - پیروزی یعنی توانایی رفتن از یک شکست به شکست دیگر بدون از دست دادن اشتیاق.
  - سعی کن از گناه نفرت داشته باشی نه از گناهکار .
  - ناامیدی اولین قدمی است که انسان را به سوی گور می برد .
  - آن باش که هستی و آن شو که توان بودنت هست .
  - اگر به حقیقت حال و درد کسی برسیم و علت رفتار او را درک کنیم خطاهای او را خواهیم بخشید .
  - اگر می خواهی خوشبخت باشی جز آنکه برایت مهیاست آرزو نکن .
  - به همه عشق بورز ، به تعداد کمی اعتماد کن و به هیچ کس بدی نکن .
  - مهم نیست اگر زمین بخوری ، مهم دوباره برخاستن است.
  - تجربه، ابزاری گران قیمت است که به کمک آن می توانیم با اطمینان بیشتر به جلو برویم.

ادامه دارد

بخوانیم تا بهتر شویم

تهیه و ترتیب‌کننده: نیلوفر

قسمت دوم

خودآگاهی چیست؟

کوچکترین تحول همانند سنگ ریزه ای است

که به درون برکه ای پرتاب می شود.

امواج بسیاری به گرد آن شکل می گیرند.

سنگ ریزه ی آگاهی نیز با برکه ی ذهن ما چنین کند!!

« آنتونی رابینز »

این حکایت را چند بار بخوانید!

عارفی در معبدی در میان کوهستان زندگی می کرد.

روزی راهبی که راهش را گم کرده بود، عارف را دید و از او پرسید:

« استاد راه کدام است؟ »

عارف گفت: « چه کوه زیبایی! »

راهب با حیرت گفت: « من پرسیدم راه کجاست؟ »

عارف با لبخند، نگاهی به کوه کرد و گفت: « چه کوه زیبایی! »

راهب با تعجب و دلخوری گفت: « من راجع به کوه از شما نپرسیدم، بلکه از راه پرسیدم! »

عارف با نرم لبخندی روی به راهب کرد و گفت:

« پسر من تا زمانی که نتوانی به فراسوی کوه بروی، راه را نخواهی یافت! »

به بیانی ساده، اگر من از پنجره طبقه اول یک ساختمان ۲۰ طبقه به بیرون نگاه کنم، منظره‌ی محدودی را در پیشروی خود خواهیم داشت ولی اگر شما از طبقه بیستم همان ساختمان به بیرون نگاه کنید، قهراً افق وسیع و نامحدودتری را خواهید دید، حتی می‌توانید مثلاً: وضعیت هوا و ابرها را هم پیش بینی کنید. در تعریف به من می‌گویند: ناآگاه و شما را فردی آگاه اندیش می‌نامند.

به تعبیری دیگر آگاهی، از بالا نگرستن به مسایل زندگی است و طور دیگری به زندگی نگاه کردن است.

آیا ما به خودآگاهی رسیده ایم؟

آیا ما به دنیا آماده ایم که در مسیر افقی دنیا (به نام زندگی) بر بستر خور و خواب و خشم و شهوت، هستی را به لجن بکشیم؟ و در یک خط افقی از گاهواره تا گور حرکت کنیم؟

هیچ فکر کرده اید؟ زنبور عسل، شهد گل را می‌نوشد، چه پس می‌دهد؟ الاغ هم گل و علف را می‌خورد، چه پس می‌دهد؟ و انسان، این اشرف مخلوقات، چکیده و عصاره‌ی پاکیزه‌ترین و لطیف‌ترین موهبت‌های طبیعت را می‌خورد، چه پس می‌دهد؟ آیا فرآیند عمل ما به زنبور عسل نزدیکتر است یا به الاغ...؟

(لحظاتی به این سؤال فکر کنید!)

بخت واقعی از درون تو باید که درآید.

(سهراب) با آگاهی از این موضوع می‌گوید:

و تو آن را خواهی یافت.

من به سیبی خوشنودم،

اگر مشعل آگاهی خود را

و به بوییدن یک بابونه،

جراغ راه کنی.

من به یک آینه،

به آوای دانسته‌ی خویش

یک بستگی پاک قناعت دارم!

گوش فرادهی

« کارن استیونس » می‌گوید:

و پی‌گیری

و این کلید دروازه‌های بخت است!

توانسان شگفتی، شگفتی بیافرین

ادامه دارد...

برگزاری بزرگترین کنفرانس بین المللی در منطقه

گزارشگر: سوسن

قربانقلی بیردی محمدوف رئیس جمهور ترکمنستان

ازعنوان برجسته کنفرانس برمی آید که مساله خیلی مهم و حیاتی امروزی را رئیس جمهور محترم ترکمنستان جلالتمآب قربانقلی بیردی محمدوف مطرح نموده نظریات خویش را با مهمانان شریک ساختند. ضمناً اشتراک کنندگان، صحبت های خود را در ارتباط موضوع ارایه فرمودند.

سوال: رابطه بین دولت های جمهوری اسلامی افغانستان و ترکمنستان را چگونه می بینید؟

به ابتکار رئیس جمهور ترکمنستان کنفرانس دو روزه بین المللی به اشتراک هیأت بلند پایه کشورهای جهان تحت عنوان « ترانزیت مطمین و با ثبات انرژی و نقش آن در مراقبت و توسعه روابط بین المللی» از تاریخ ۲۴ - ۲۳ اپریل سالجاری در عشق آباد با کشوه برگزار گردید.

دراین کنفرانس برعلاوه نماینده هایی از سازمان ملل متحد، ارگانهای بین المللی، وزرای معادن، نفت و گاز، سفیرای کشورهای مختلف و نماینده های بیشتر از ۳۰ کشور جهان اشتراک ورزیده و ایراد نطق نمودند.

یکی از آن جمله هیأت عالی رتبه دولت جمهوری اسلامی افغانستان به ریاست جلالتمآب دیپلوم انجینیر محمد ابراهیم عادل وزیر معادن افغانستان بود که در جمع هیأت، تاجران ملی از جمله محترم الحاج محمد ابراهیم غضنفر رئیس عمومی غضنفرگروپ و الحاج عبدالوهاب رئیس شرکت کفایت بودند.

گفت و شنود مختصر گزارشگر مجله را با رئیس عمومی غضنفر گروپ پیشکش می نمایم.

سوال: نظر شما در باره تدویر این کنفرانس بین المللی چیست؟

جواب: با تشکر از شما، با عرض سلام حضور خوانندگان عزیز ماهنامه باید گفت: کنفرانس امروزی که به سعی و تلاش بی پایان شخص رئیس جمهور ترکمنستان با اشتراک نمایندگانی از سازمان ملل متحد، ارگانهای بین المللی و نمایندگان بیشتر از سی کشور جهان از شرق تا غرب از شمال تا جنوب را در بر می گیرد، دایر گردیده است.

افتتاح می گردد. که این خود بر مدعای دوستی و همکاری بین دو کشور صحنه می گذارد. در آینده نیز شاهد این چنین بازسازی به همکاری دولت ترکمنستان خواهیم بود.

سوال: خاطره شما به حیث یک تاجر ملی که در این کنفرانس اشتراک ورزیده اید، چیست؟

جواب: با تشکر از سوال شما . ما و شما می دانیم که مردم مشرق زمین در مهمان نوازی و پذیرایی از مهمان شهره جهان هستند. دولت ترکمنستان و شخص رئیس جمهور پذیرایی بی شباهه بی از همه مهمانان به عمل آوردند ، واقعاً جای آن دارد که صمیمانه تشکری نمایم و موفقیت های هرچه بیشتر شان را در رهبری کشور بزرگ ترکمنستان خواهانم . تشکر.

جواب: دو کشور همسایه و برادر، افغانستان و ترکمنستان از قدیم الایام با همکاری و دوستی با هم زندگی نموده اند. کشور دوست ترکمنستان به حیث یک کشور صلح دوست و همسایه خوب در شرایط مختلف با مردم افغانستان دست همکاری را پیش نموده است. طور نمونه یکی از برنامه های تازه ای که دولت ترکمنستان با دولت افغانستان روی دست دارد، امضای پروتوکول پروژه اعمار یک باب مکتب در ولسوالی شورتبه ولایت بلخ و یک باب کلینیک در ولسوالی قره م قول ولایت میمنه می باشد که به امضای شخص جلالتمآب قربانقلی بیردی محمیدوف صادر گردیده است و هزینه آن از طرف دولت ترکمنستان پرداخت می شود و کار ساختمان آن را شرکت ساختمانی غضنفر به پیش می برد که در آینده نزدیک انشاء الله

Celebration of the Largest Conference in the Area

Reporter: Soosan

By initiative of the President of Turkmenistan a two day international conference was held by 23-24 April 2009 in Ishq Aabad Baksho, with participation of the high-ranking representatives from the countries around the world and the subject was (safe and stable transit of energy and its role in the attention and development of international relationship).

In addition to representatives from United Nations, International representatives, Minister of Mines, Oil and Gas, Ambassadors from different countries and representatives from more than 30 countries of the world was attended and delivered a speech in this Conference.

Among the others the group representatives from Islamic Republic of Afghanistan was presided by Excellency Dip. Engineer Mohammad Ibrahim Hadel Minister of Mines, and the group includes National businessmen among them Excellency Alhaj Mohammad Ibrahim Ghazanfar general director of Ghazanfar Group and Alhaj Abdul Wahab director of Kefayat company.

Short Conversation of magazine reporter with Director General of Ghazanfar Group:

Question: What is your opinion about the inauguration of this conference?

Answer: Thank you, with regards to readers of monthly magazine, I have to say: To day's conference is celebrate with endless efforts of Turkmenistan President and participation of representative from United Nations and representatives from 30 countries around the globe which includes from East to West and from North to South.

Qorban Ali Berdi Mohamedov
Turkmenistan President

The salient title of the conference shows today's important and crucial matter that Excellency Qorban Ali Berdi Mohamedov take under consideration and share his opinions with the guests. Meanwhile the participants present their opinions related to the topic.

Question: How do you observe the relationship between Turkmenistan and Afghanistan?

Answer: Two neighbor and brother countries, Afghanistan and Turkmenistan lived with cooperative and friendship to each other from the past. The friendly country Turkmenistan is as a peace loving country also a good neighbor and collaborates with the people of Afghanistan in the different situations. For example one of the new projects of Turkmenistan government in Afghanistan is, contract of a school construction in the Shor Tapa district of Balkh province and one clinic in the Qara Qol district of Maimana province.

اسلامی بانکدار لیک

اولکه اقتصادیده پارلاق سیوینچ!

البته ! اسلامی بانکدار لیک

غضنفر بانکی فخر ایته دی شوپیل حمل آبی نینگ
آلتینچی کونیدن اسلامی بانکدار لیک گه باشلب
دیر.

شوندی:

- الودیعہ (امانت) صرفہ حسابلر آچیش
- الودیعہ (امانت) جاری حسابلر آچیش
- وقتینچه لیک مضاربت حسابلر آچیش

غضنفر بانک

GHAZANFAR BANK

Ghazanfar Bank Monthly

Economics- Social- Cultural

First Year- Vol. 2-3, May - June 2009

- افتتاح حسابات پس انداز الوديعه (عاریت)
- افتتاح حسابات جاری الوديعه (عاریت)
- افتتاح حسابات مضاربت

Address:
866, Sher Pur Main Rd.
Kabul- Afghanistan
Mobile: +93(0) 797860088 / 799428366
Phone: +93(0) 202101111
P.O. Box: 5598

E- Mail: magazine@ghazanfarbank.com
Website: www.Ghazanfarbank.com